MANJINSKI KOMPAS

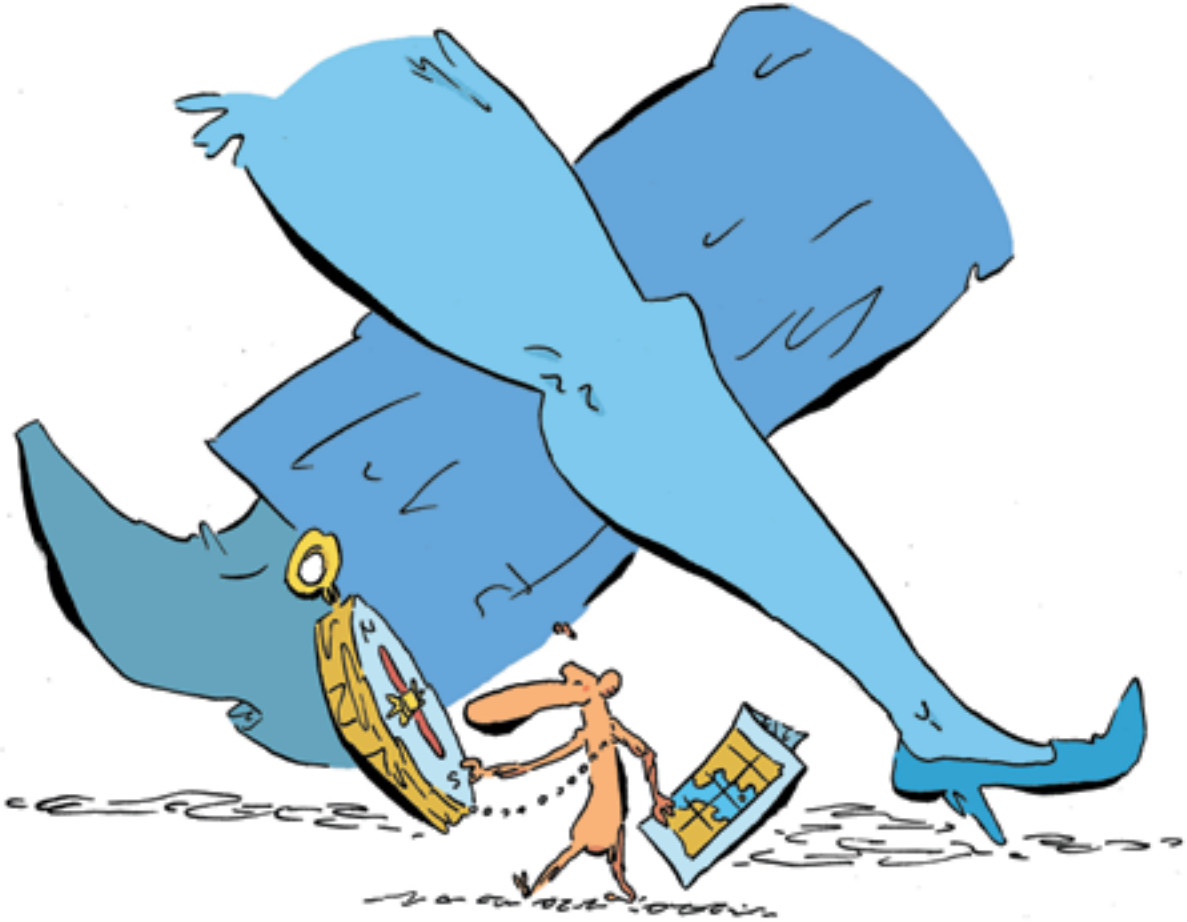

Publikacija sa smjernicama za veću socijalnu uključenost mladih manjinskih pripadnika na području kulturne baštine i kreativnog manjinskog turizma

MANJŠINSKA MLADINOTEKA

BURJA KULTURNO IZOBRAŽEVALNI ZAVOD

Erasmus+

Naslov: Manjinski kompas

Izdavač: Zavod Burja, Rimske Toplice, 2020., www.zavod-burja.si

Tekstovi: Damir Hauptman, Maja Milas, Nikolina Jureković, Goran Vojnović, Ladislav Suknović, Tomi Prosnik, Sonja Majcen, Metka Bradetić

Ilustracije: Izar Lunaček

Fotografije: Paolo Pelesk (Nikolina Jureković), Žiga Culiberg (Goran Vojnović), Branko Ištvančić (Ladislav Suknović, Tomi Prosnik, Sonja Majcen), Voranc Vogel (Metka Bradetić)

Oblikovanje: Paolo Pelesk

Lektura: Manuela Strinavić

Cijena: besplatna publikacija

URL: www.zavod-burja.si/manjsinska-mladinoteka

Format datoteke: PDF

Datum javne objave: 15.10.2020.

www.zavod-burja.si/manjsinska-mladinoteka

Kataložni zapis o publikaciji (CIP) pripravili v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani
COBISS.SI-ID=30453507
ISBN 978-961-95105-1-3 (pdf)

SADRŽAJ

UMJESTO UVODA 4

KONTEKST 6

DEFINICIJE POJMOVA 8

POVEZIVANJE, POVEZIVANJE I POVEZIVANJE 9

OBRAZOVANJE U SLUŽBI ČOVJEKA 15

PRISTUPI USPJEŠNE KOHEZIJE MLADIH U MEĐUKULTURNOJ OKOLINI 18

PRISTUPI ZA RAZVIJANJE KRITIČKOG MIŠLJENJA I DRUŠTVENE AKTIVACIJE 27

PRILIKE I PODRUČJA AKTIVNOG SUDJELOVANJA MLADIH MANJINSKIH PRIPADNIKA U LOKALNIM ZAJEDNICAMA 30

ULOGA KULTURNE BAŠTINE U TURIZMU 35

SMJERNICE ZA AKTIVNO UKLJUČIVANJE MLADIH PRIPADNIKA MANJINA 39

KOMPAS ZA MLADE 48

O PROJEKTU 49

LITERATURA 50

Publikacija je nastala u sklopu programa Erasmus+, KA2 Suradnja za inovacije i razmjenu dobrih praksi, KA205 Strateška partnerstva na području mladih

Sadržaj ove publikacije isključiva je odgovornost autora i ni na koji način ne smatra se stavovima Europske komisije.

UMJESTO UVODA

...ILI NEKOLIKO RIJEČI O SAMOM PROJEKTU

Obrazovanje je ključno za promicanje socijalne uključenosti, poboljšanje interkulturalnog razumijevanja i osjećaja pripadnosti zajednici. Obrazovanje također utječe na promjenu individualnih i kolektivnih stavova, vezanih za nacionalizme i populizme, spriječava nasilnu radikalizaciju i omogućava učenje različitih kultura i učinkovit dijalog unutar manjinskih i većinskih zajednica. Da bi zajednice postigle veću razinu socijalne uključenosti i osnaživanje manjina, moraju pružiti jednake mogućnosti svima i sustavno podizati svijest o važnosti integriranja pripadnika različitih etničkih zajednica u društvo, posebno mladih koji tek započinju svoj životni put. S vremenom će ti mladi postati nositelji društvenih aktivnosti, stoga je vrlo bitno da svoju emancipaciju izgrade na jednakopravnim temeljima sa svojim vršnjacima.

Iz tog razloga smo zajedno s partnerskim organizacijama iz Slovenije, Hrvatske i Srbije pokrenuli projekt Manjinska mladinoteka, čiji je glavni cilj bio uspostavljanje međusektorskog partnerstva za mlade i manjine te izrada inovativnih pristupa i alata u području kreativnog manjinskog turizma i kulturne baštine. Na ovaj način doprinijet ćemo promjenama praksi i smjernicama za veću socijalnu uključenost mladih pripadnika manjina bivše Jugoslavije, u Sloveniji, Hrvatskoj i Srbiji.

Provedbom projekta pokrili smo područje veće socijalne uključenosti i osnaživanja mladih pripadnika manjina i ostalih mladih ljudi s manje mogućnosti. Primarna ciljna skupina projekta su mladi pripadnici manjina iz bivše Jugoslavije koji iz različitih ekonomskih, socijalnih ili kulturnih razloga žive izvan svojih matičnih zemalja. Pripadnici manjina bivše Jugoslavije imaju različit pravni, socijalni i kulturni status u Sloveniji,

Hrvatskoj i Srbiji, što utječe na njihovu različitu socijalnu uključenost i aktivno sudjelovanje u društvu. Projekt je također namijenjen svim mladima s manje mogućnosti i drugima, zainteresiranima za ovu temu. Kroz izrađene materijale projekta istovremeno se bavimo problematikom koja je zajednička za sve mlade, bez obzira na njihov različit identitet, etničke, vjerske ili kulturne razlike - obrazovanje, razvoj i emancipaciju radi većeg ispunjenja njihovih ljudskih potencijala. Ispostavljanje ključnih zajedničkih problema, njihovo rješavanje i povezivanje mladih na temelju njih, prikazat će ostale razlike takve, kakve bi oduvijek trebale biti. Razlike koje obogaćuju društvo.

Ključne projektne aktivnosti obuhvaćale su stvaranje tri intelektualna rezultata, Manjinsku videoteku, koja predstavlja online obrazovanje u području kreativnog manjinskog turizma i kulturne baštine. Izrađen online tečaj uključuje nekoliko inovativnih, dokumentarnih video filmova koji se bave ulogom mladih u fleksibilnim i suvremenim pristupima očuvanja manjinske kulturne baštine, promicanjem manjinske kulture, kreativnim manjinskim kulturnim turizmom, interkulturalnoj i poslovnoj komunikaciji, projektnim menadžmentom i korištenju suvremenih tehnologija.

Rezultat projekta je i Vodič kroz manjinske točke u lokalnim zajednicama - Naša kultura u našem gradu, koji predstavlja brošuru s turističkim mapama o raznim manjinskim atrakcijama u lokalnim zajednicama sudjelujućih, usredotočujući se na utjecaj manjinske kulture na većinsku i obrnuto.

Treći intelektualni rezultat projekta je ova publikacija, Manjinski kompas. Publikacija uključuje razmišljanja i smjernice za veću socijalnu uključenost mladih pripadnika manjina, na primjerima kreativnog manjinskog turizma, kulturne baštine i prijenosa dobrih praksi, koje doprinose aktivnijem sudjelovanju mladih s manje mogućnosti u neformalnom obrazovanju i njihovoj većoj socijalnoj uključenosti.

U publikaciji su predstavljena različita tematska područja koja se odnose na stavove, iskustva i prezentaciju dobrih praksi stručnjaka, radnika s mladima, manjinskih radnika te mladih, u obliku razmišljanja, intervjua i odgovarajućih metodologija rada. Publikacija je također opremljena smjernicama za uspješnu integraciju mladih pripadnika manjina u većinsko društvo. Važan naglasak kroz cjelokupni projekt i publikaciju daje se i racionalnoj upotrebi suvremenih tehnologija.

Ovom publikacijom želimo doprinijeti uvođenju novih metoda rada s mladima, koje sadrže drugačije pristupe i nove mogućnosti učenja mladih pripadnika manjina i drugih mladih s manje mogućnosti. Ujedno želimo potaknuti njihovu emancipaciju, samopouzdanje i samoinicijativu te povećati razinu njihove socijalne uključenosti.

Damir Hauptman,
Voditelj projekta

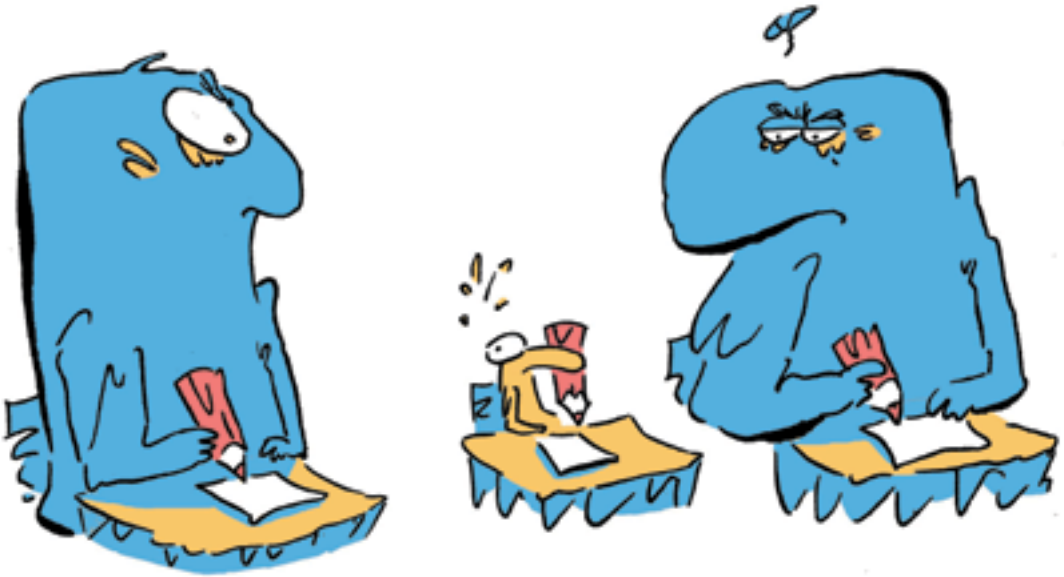

KONTEKST

...ODNOSNO ZAŠTO SMO ZAPOČELI PROJEKT I IZRADILI SMJERNICE

Za pripremu ove publikacije, unutar partnerstva proveli smo analizu potreba mladih koja je uključivala analizu izvještaja organizacija mladih i manjinskih organizacija, analizu upitnika, izvještaje relevantnih stručnjaka te naše iskustvo stečeno u radu s mladima.

Ustanovili smo da se organizacije koje provode obrazovne programe za mlade pripadnike manjina suočavaju sa slabim interesom i motivacijom mladih za neformalnim obrazovanjem, s kojim bi mladi poboljšali svoja znanja, kompetencije i vještine te posljedično doprinijeli poboljšanju samoinicijativnosti i njihovog stručnog razvoja. Navedeno je povezano s upravljačkim i organizacijskim vještinama manjinskih organizacija, koje se suočavaju s nedostatkom stručnog i proaktivnog nastavnog osoblja, nefleksibilnim i zastarjelim pristupima te nedostatkom odgovarajućih i inovativnih programa za mlade.

Posebna je problematika manjinskih organizacija međusektorsko umrežavanje i stvaranje suradnje i sinergije s javnim i privatnim organizacijama mladih, centrima i uredima za mlade na lokalnoj, nacionalnoj ili međunarodnoj razini. Dodatno, mladi pripadnici manjina suočavaju se s pojedinačnim i sistemskim preprekama za uključivanje u obrazovne aktivnosti, što je povezano s pristupom do informacija i financiranja, jezičnim i sociokulturnim zaprekama i poteškoćama u primjeni stečenih znanja.

U širem smislu, to je povezano s različitim normativnim rješenjima i praksama sudjelujućih zemalja projekta u području manjina. Različita uređenja i nedostatak normativnih rješenja ovih zajednica utječu na slabu prepoznavanost potreba mladih pripadnika, lošu komunikaciju između manjinskog i većinskog stanovništva, lošu informiranost i nemogućnost kreiranja učinkovitih politika za rješavanje otvorenih manjinskih pitanja, što u konačnici utječe na položaj mladih. Slab interes mladih pripadnika za očuvanjem identitetske i kulturne baštine posljedično utječe na loš međugeneracijski prijenos jezika, kulture, običaja, manjkom razumijevanja etničkog identiteta te nepoznavanje očuvanja i razvoja manjinske kulture, koja pripadnicima nudi različite kulturne, ekonomske i obrazovne mogućnosti na tržištu rada i u svakodnevnom životu.

Globalni trendovi ne potiču uvijek optimizam za rješavanje te problematike što se odražava i na primjenu različitih lokalnih politika. Stoga lokalne zajednice moraju biti fleksibilnije, inkluzivnije i dalekovidnije kako bi negativne trendove okrenule u smjer koji će biti u stanju odgovoriti na zajedničke izazove svih mladih, s takvim rješenjima koja će omogućiti ravnopravniji razvoj društva. To možemo postići razmjenom informacija, očuvanjem kulturne baštine, povezivanjem ljudi različitih kultura, stvaranjem dodatnih turističkih sadržaja i kontinuiranim obrazovanjem. Time ćemo postići trajne učinke na tom području. Stoga je jedini pravi smjer za bilo koji kompas, pa i manjinski, optimizam.

Maja Milas,
Poznavateljica problematike manjina i mladih

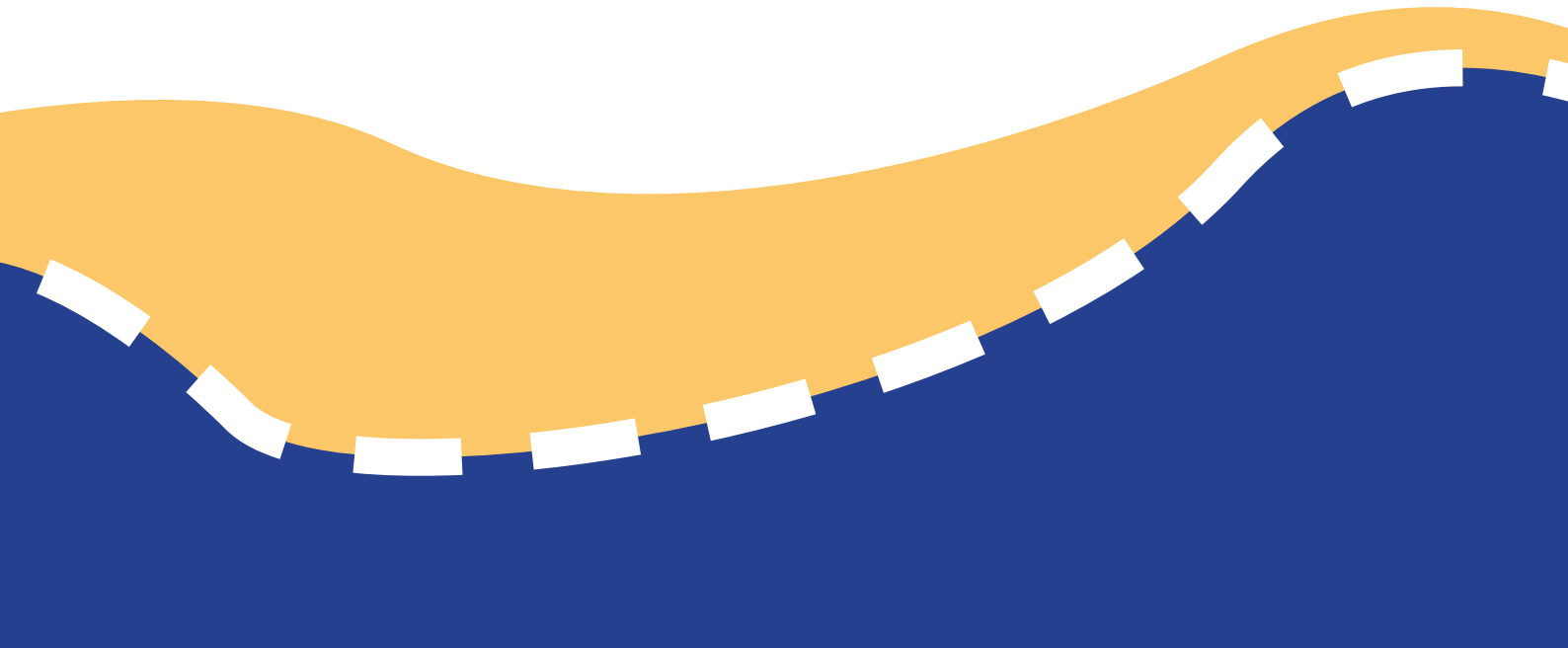

DEFINICIJE POJMOVA

..ILI ŠTO SU KREATIVNI MANJINSKI TURIZAM I MANJINSKA KULTURNA BAŠTINA

Kreativni manjinski turizam definira proputovanje s ciljem upoznavanja i doživljavanja kreativnih etno - kulturnih elemenata određenog zemljopisnog područja u kojem žive etničke manjine. Aktivnim sudjelovanjem u samom procesu stvaranja, kao npr. u unikatnim zanatskim ili kulinarskim vještinama, putnik se obrazuje o određenoj manjinskoj kulturnoj baštini.

Manjinska kulturna baština definira i materijalnu i nematerijalnu kulturnu baštinu određene etničke manjinske zajednice s određenog zemljopisnog područja. To su specifična dobra i vrijednosti zajednice etničkih manjina, koja se izražavaju kroz etničke kulturne spomenike, identitet, znanje, tradiciju i druga uvjerenja.

POVEZIVANJE, POVEZIVANJE I POVEZIVANJE

...ILI KAKO PROMOVIRATI SURADNJU IZMEĐU RAZLIČITIH SKUPINA MLADIH, ORGANIZACIJA I DONOSITELJA ODLUKA NA LOKALNOJ, NACIONALNOJ I MEĐUNARODNOJ RAZINI

NIKOLINA JUREKOVIĆ

Udruga Studio B osnovana je početkom 2017. godine s ciljem ravnomjernog razvoja lokalnih sredina, razvoja civilnog društva, promicanja, razvitka i unapređenja prava mladih i informiranosti mladih, te promicanja interesa i aktivnosti mladih, promicanja održivog razvoja, promicanje aktivnog sudjelovanja građana, te promicanja vrijednosti Europske Unije. Udruga okuplja mlade, djecu, te žene iz ruralnih područja. Aktivnosti koje provodimo su raznolike, od projekata i radionica usmjerenih mladima kao što su Erasmus+ projekti, provedba lokalnih konzultacija u sklopu procesa Dijaloga EU s mladima, razne edukacije; do projekata koji obuhvaćaju žene kao ciljnu skupinu, od kojih izdvajamo: „Zaposlena žena za aktivnu zajednicu“, projekt sufinanciran iz Europskog socijalnog fonda kojim smo zaposlili 4 žene na pružanju usluga pomoći u kući na području dvije općine; te „Ženski aktivni razvojni centar“ kojim smo osigurali prostor za razvijanje kompetencija ženske populacije na području općine Vrbje, njihovo aktivno sudjelovanje u društvu i povećanje socijalne kohezije u zajednici.

OSNAŽIVANJE MLADIH S MANJE MOGUĆNOSTI JE DUGOTRAJAN PROCES, ALI JEDNOM KAD SE POSTIGNE CILJ UPRAVO TI MLADI POKREĆU NAJINTENZIVNIJE PROMJENE U DRUŠTVU.

Mladi se u naše aktivnosti uključuju kontinuirano od osnutka organizacije. Možemo čak reći da smo prema Zakonu o udrugama RH – udruga mladih, jer nam većinu članstva i upravljačkih tijela čine osobe mlađe od 30 godina. Upravo su mladi bili osnivači naše udruge jer vjerujemo kako su oni pokretači promjena u zajednici. S mladima i za mlade smo dosad proveli mnogo aktivnosti, da navedemo samo neke: radionice o rodnoj ravnopravnosti javnu prezentaciju Erasmus+ programa, lokalne konzultacije Dijaloga EU s mladima u dva ciklusa, tri međunarodna Erasmus+ projekta kao partneri, te dva Erasmus+ projekta kao nositelji. Također, dvije godine zaredom smo obilježili Međunarodni dan mladih, a ove smo godine povodom tog dana proveli projekt „Mladi u fokusu“ u kojem su sami mladi organizirali koncert poznatog istarskog izvođača – Šajete. Vodimo se uzrečicom – ništa o mladima bez mladih; tako da se sve aktivnosti usmjerene mladima provode na način da ih mladi predlažu i provode, dok im je stručni tim udruge samo potpora u tom procesu. Smatramo da na taj način ostvarujemo punu svrhu rada s mladima, a to je da dajemo prostor i podršku mladima za puni razvoj njihovih potencijala. Na taj smo način kreirali projekt „Osnaživanje mladih pokretača ruralnih zajednica“ koji provodimo s ciljem podizanja kvalitete života mladih u našoj lokalnoj zajednici.

»NIŠTA O MLADIMA BEZ MLADIH!«

Nekoliko puta godišnje s našim članovima i korisnicima provodimo analizu potreba, bilo kroz fokus grupe, bilo na neki drugi način. Također, pratimo relevantna istraživanja o potrebama i interesima mladih koja objavljuju razna tijela, prvenstveno Institut za društvena istraživanja iz Zagreba. Što se tiče potreba mladih u lokalnoj zajednici, uključeni smo u konzultacijski proces Dijaloga EU s mladima, tako da tijekom tih konzultacija dobijemo visokovrijedne informacije o njihovim potrebama.

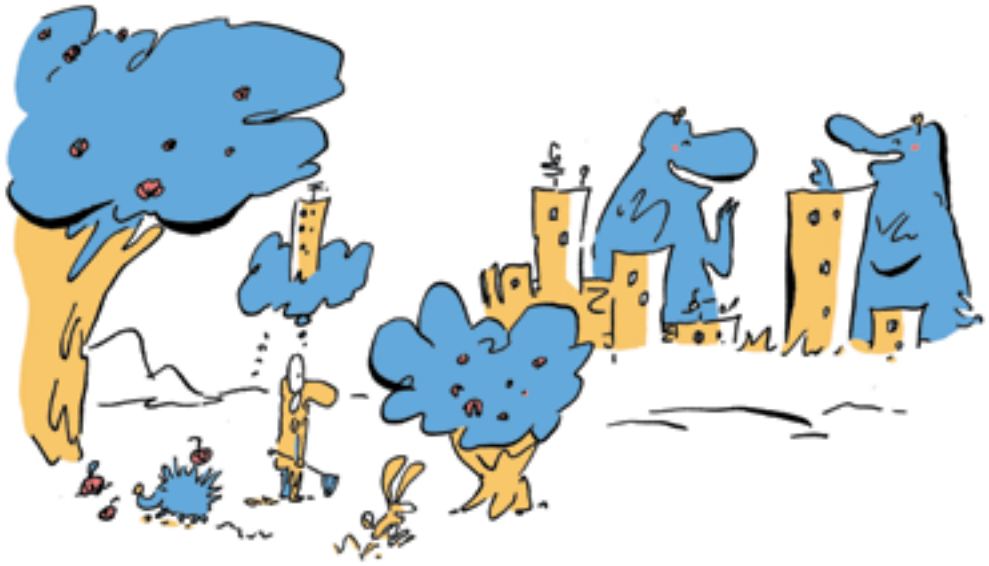

Općina Vrbje, u kojoj naša udruga ima sjedište, relativno je mala, s nedovoljno razvijenim civilnim društvom; stoga naša udruga surađuje s organizacijama na širem novogradiškom području, kojem i sami gravitiramo; te organizacijama na nacionalnom i međunarodnom nivou. Surađujemo uglavnom na različitim projektima, bilo kao partneri, bilo kao vanjski suradnici. Smatramo da je naša obveza kao organizacije civilnog društva poticati stvaranje partnerstva i međusektoralnih mreža u našoj zajednici, ali i šire. Izazovi se očituju ponekad u usklađivanju potreba između partnera i usklađivanju rasporeda, ali i u usklađivanju ciljeva različitih organizacija. Međutim, jednom kada se partnerstvo uhoda beneficije su značajne, kako za nas, tako i za partnere; jer sinergijskim djelovanjem postižemo kvalitetnije zadovoljenje potreba naših korisnika i učinkovitije rezultate.

»...MLADIMA MORAMO DOPUSTITI DA SAMI BUDU POKRETAČI VLASTITIH INICIJATIVA.«

Mi smo u Studiju B čvrsto uvjereni kako je rad s mladima kao proces, i neformalna edukacija, kao njegov, gotovo neodvojivi dio, najbolji alat za poticanje mladih na solidarnost i veće razumijevanje mladih s manje mogućnosti. Samo se kontinuiranim radom s mladima postiže ovaj cilj. Taj rad treba uključivati različite aktivnosti, s naglaskom na potrebe mladih, i dopuštati mladima da sami budu pokretači vlastitih inicijativa. Solidarnost je, isto kao i pripadnost zajednici, stav koji se gradi kroz duži period. U tom slučaju izrazito su korisne aktivnosti koje proizlaze iz građanskog odgoja i obrazovanja kako bi mladi razvijali svoje ključne kompetencije, naročito socijalnu i građansku kompetenciju, iz kojih ovi stavovi i proizlaze. Nažalost, u Hrvatskoj ova tema još uvijek nije dio formalnog sustava obrazovanja, tako da je na civilnom sektoru promicanje i organizacija ovih aktivnosti. Također, aktivnosti usmjerene promicanju socijalne inkluzije koje uključuju različite skupine mladih zasigurno doprinose postizanju solidarnosti i razumijevanja među njima.

Mlade s manje mogućnosti možemo osnažiti za aktivno sudjelovanje i djelovanje u zajednici na način da im pružamo kontinuiranu podršku u njihovom životnom putu i razvoju. Nažalost, mladi s manje mogućnosti često su marginalizirani u društvu, te je gotovo svaka mlada osoba koja pripada ovoj kategoriji istovremeno suočena s nekoliko prepreka. U tom smo kontekstu primijetili kako sudjelovanje u međunarodnim aktivnostima mobilnosti, kao što je Erasmus+ program, značajno doprinosi njihovom osnaživanju, pa čak i nadilaženju nekih prepreka. Međutim, ne smijemo stati samo na uključivanju mladih u takve aktivnosti, nego im moramo pružiti kontinuirano praćenje. Osnaživanje mladih s manje mogućnosti je dugotrajan proces, ali jednom kad se postigne cilj upravo ti mladi znaju pokrenuti najintenzivnije promjene u društvu. Također, izrazito je Praksa nam je pokazala da i kroz organizirano volontiranje, bilo jednokratno ili dugoročno, mladi s manje mogućnosti uspijevaju razviti svoje potencijale.

»...MLADIMA JE VAŽNO PREDSTAVITI BENEFICIJE AKTIVNOG SUDJELOVANJA I DJELOVANJA U ZAJEDNICI; OD RAZVOJA KOMPETENCIJA DO POVEĆANJA POSLOVNIH MOGUĆNOSTI, KAKO BI RAZUMJELI SVRHU SVOG RADA.«

U našoj organizaciji najviše radimo s mladima koji se suočavaju s geografskim, ekonomskim i edukacijskim preprekama, dakle pripadaju tim kategorijama mladih s manje mogućnosti. Također, neki od naših korisnika su NEET mladi. Najveći izazov u radu s njima je onaj početni korak motiviranja. Mladi koji su dugi niz godina u težoj ekonomskoj situaciji, a žive u ruralnom području, nisu uvijek zainteresirani za aktiviranje u civilnom društvu; što je razumljivo u odnosu na njihovu situaciju. Njima moramo pristupati postupno, imajući u vidu da nekad neće biti visokomotivirani za sudjelovanje, kako bismo osigurali dugoročniji rad s njima. Relevantna istraživanja provedena u Hrvatskoj pokazuju da su mladi prilično besperspektivni, s vrlo niskom razinom sudjelovanja u društvu. Ta besperspektivnost još više pogađa mlade s manje mogućnosti, koji se suočavaju i s dodatnim preprekama. Također, suočavamo se izazovom nestabilnog i nedostatnog financiranja aktivnog rada s mladima. U Hrvatskoj tek nekoliko gradova ima Centre za mlade, dok su u ruralnim područjima takvi prostori iznimna rijetkost. Stoga smo kao organizacija u nepovoljnom položaju i teško nam je planirati dugoročne programe rada s mladima, što mladi s manje mogućnosti najviše trebaju. Drugi izazov je učestala promjena potreba mladih, tako da se moramo kontinuirano prilagođavati potrebama i biti fleksibilni u planiranju.

Kako bi mladi mogli samostalno i samoinicijativno razvijati mogućnosti rada, volontiranja i povezivanja, prvenstveno su im potrebne vještine i znanja koja proizlaze iz kompetencije osjećaj za inicijativu i poduzetništvo. Neka istraživanja tržišta rada pokazala su da su upravo ove vještine najviše tražene i ključne na tržištu rada, a mladi ih uglavnom nisu posjedovali jer ih nisu imali gdje stjeći. Obrazovni sustav u Hrvatskoj od ove godine primjenjuje neke promjene u kurikulumu kako bi uspio pružiti upravo ove vještine novim generacijama. Također, mladima su potrebne vještine kreativnosti, upravljanja vremenom, proaktivnosti, rješavanja problema i kritičkog razmišljanja. Jednom kad steknu taj set vještina, u potpunosti ili djelomično, mladi se osjećaju osnaženo i lakše se aktiviraju u zajednici, na tržištu rada, u poduzetništvu itd.

»...INDIVIDUALNI PRISTUP SVAKOJ MLADOJ OSOBI POMAŽE.«

Što se tiče motiviranja mladih na aktivno sudjelovanje, to je pitanje s kojim se suočavaju sve organizacije koje se bave radom s mladima. Svjesni smo da je objavljeno nekoliko radova, istraživanja i priručnika na ovu temu, koji su tek donekle primjenjivi. Mladi su izrazito heterogena skupina, te svaka podgrupa, da ne kažem svaki pojedinac, ima svoje specifične potrebe i interese; tako da je nemoguće koristiti jedinstveni pristup za sve. Ukoliko je riječ o organizaciji koja djeluje u manjoj lokalnoj sredini, kao što je npr. naša, individualni pristup svakoj mladoj osobi pomaže u motiviranju za aktivno sudjelovanje u različitim društvenim aktivnostima. Naravno, u većim sredinama ovakav pristup je gotovo nemoguć jer bi odnosio previše resursa, naročito vremena. Kao radnik s mladima s iskustvom od 7 godina i stečenom praksom, mogu reći da se najkorisnijim alatom u motiviranju mladih za sudjelovanje u društvu pokazalo stalno ispitivanje njihovih potreba i usklađivanje tih aktivnosti s njihovim potrebama. Nažalost, svjedoci smo da se aktivnosti često planiraju bez mladih; što zbog stava da odrasli znaju bolje, ili češće, zbog specifičnosti natječaja kojima se takve aktivnosti financiraju. Ponekad se kod mladih koji bi čak i bili zainteresirani za sudjelovanje rađa otpor jer „ih nitko nije pitao što oni žele". Također, bolja vidljivost organizacija civilnog društva, njihova prepoznatljivost i povećanje povjerenja u udruge, odnosno civilni sektor, u cijeloj zajednici zasigurno bi podiglo i razinu motiviranosti mladih. Isto tako, osiguravanje dugoročnog financiranja rada s mladima kroz centre, klubove, info-centre i slično, dokazani je način povećanja njihove motiviranosti za sudjelovanjem. Nema ništa lošije nego omogućiti mladima aktivnosti skrojene prema njihovim potrebama, u kojima oni dolaze do izražaja, u kojima se osjećaju slobodno, ispunjavaju svoje vrijeme dok istovremeno doprinose zajednici, i steknu tu naviku sudjelovanja; a onda prestati s tim aktivnostima jer je projekt završio; a unatoč spremnosti na volonterski rad organizacija nije u mogućnosti pokriti troškove hladnog pogona i materijala. Ovo govorimo iz iskustva, jer mi smo prošle godine imali takav jedan lokalni projekt i postigli smo zainteresiranost mladih u lokalnoj zajednici, a kad je projekt završio nismo bili u mogućnosti nastaviti s pružanjem tih aktivnosti.

»...VOLONTIRANJE U ORGANIZACIJAMA CIVILNOG DRUŠTVA IZUZETNO JE KORISNO JER MLADIMA OMOGUĆUJE RAZVIJANJE ŠIROKOG SPEKTRA POSLOVNIH, OSOBNIH I DRUŠTVENIH VJEŠTINA.«

Nezaposlenost mladih problem je s kojim se Hrvatska suočava već godinama, u većoj ili manjoj mjeri, kojim su najviše pogođeni mladi iz ruralnog područja. To je uzrokovalo i visoku stopu iseljavanja, što iz ruralnih područja, što općenito iz Hrvatske, uglavnom mladih, obrazovanih i visokoobrazovanih osoba; što je problem koji se može riješiti sinergijskim djelovanjem javnog sustava, civilnog sektora i ostalih

relevantnih dionika. Savjet mladima za pronalaženje odgovarajućih mogućnosti za zapošljavanje je da moraju biti spremni za cjeloživotno učenje i obrazovanje. Jedno istraživanje na koje smo nedavno naišli pokazalo je da tek 2% od 23.000 ispitanika, smatra važnim mogućnost edukacije na poslu; što smatramo da je jedan od razloga visoke nezaposlenosti. Mladi bi trebali shvatiti da jednom kad završe školu ili fakultet njihovo obrazovanje tu ne prestaje i kako se moraju konstanto usavršavati u skladu s potrebama tržišta i njihove struke. Također, objeručke bi trebali prihvatiti mogućnosti volontiranja i stažiranja kako bi razvijali svoje vještine i stjecali potrebno iskustvo. U tom je kontekstu, volonterski rad u organizacijama civilnog društva je izrazito koristan jer im omogućuje, za razliku od nekih drugih, možda užih sektora, razvijanje širokog spektra poslovnih, osobnih i socijalnih vještina, što zasigurno doprinosi njihovoj zapošljivosti

NIKOLINA JUREKOVIĆ

Predsjednica Udruge Studia B iz Nove Gradiške u Hrvatskoj, dugogodišnja voditeljica projekata za mlade, prvenstveno u sklopu Erasmus+ programa i Europskog socijalnog fonda, voditeljica i trenerica mladih. Njeno polje rada obuhvaća rad s mladima, osnaživanje žena i ranjivih skupina.

»...MISAO VODILJA MOG RADA JE DA SVATKO OD NAS MOŽE BITI NOSITELJ PROMJENA U SVOJOJ ZAJEDNICI AKO ULOŽI DOVOLJNO TRUDA I AKO MU JE DOVOLJNO STALO. KROZ DUGOGODIŠNJI RAD U CIVILNOM SEKTORU, VODEĆI SE OVOM MIŠLJU I OSNOVNIM DEMOKRATSKIM PRINCIPIMA, OSNAŽUJEM MLADE S MANJE MOGUĆNOSTI KAKO BI I SAMI POSTALI NOSITELJI PROMJENA I DOPRINOSILI CIJELOJ ZAJEDNICI.«

OBRAZOVANJE U SLUŽBI ČOVJEKA

....OBRAZOVANJE I TEHNOLOGIJA

GORAN VOJNOVIĆ

Prije nekoliko godina, sestrična mi se požalila na probleme koje ima s tinejdžerskim sinom i društvenim mrežama. Svi njegovi kolege iz razreda su korisnici Facebooka, priznala mi je, tako da mu to ne mogu zabraniti jer ne želim da bude isključen, ali s druge strane, Facebook me plaši jer ne znam kakve će posljedice njegovo korištenje imati na moje dijete. U onim vremenima već se pisalo o mnogim ozbiljnim problemima uzrokovanim odrastanjem na društvenim mrežama, rastućim tjeskobama, pa čak i samoubojstvima zbog mentalnih nevolja, ovisnosti o lajkovima i njegovim posljedicama, a posebno zbog nepredviđenih mogućnosti uznemiravanja djece od strane svojih vršnjaka. Sjećam se kako sam joj tada govorio da je njezina generacija doslovno bačena u ovaj divni, novi, internetski svijet i prisiljena odgajati svoju djecu u nepoznatom okruženju. Vi ste poput iseljenika koji moraju istovremeno učiti o novoj kulturi i odgajati djecu u njoj, rekao sam joj.

Sada, kada sam u sličnoj situaciji kao moja sestrična prije nekoliko godina i kad uviđam da moja generacija, unatoč mnoštvu znanstvenih istraživanja, knjiga i članaka, nije ništa pametnija od njezine, ova naizgled sugerirana usporedba s iseljavanjem je zaista najbolji opis toga s čime se mi roditelji suočavamo. Kada istovremeno upoznajemo novu tehnologiju i predstavljamo je svojoj djeci, kada tek saznajemo gdje leže opasnosti, dok od njih pokušavamo zaštititi sebe i svoju djecu, stvarno se osjećamo kao da smo se upravo uselili u novo, strano kulturno okruženje. Nezaustavljiv tehnološki napredak prisiljava nas da zajedno sa svojom djecom stalno učimo strani jezik, iz dana u dan učimo nova pisana i nepisana pravila novog svijeta, da se stalno prilagođavamo i integriramo.

Kada istovremeno upoznajemo novu tehnologiju i predstavljamo je svojoj djeci, kada tek saznajemo gdje leže opasnosti, dok od njih pokušavamo zaštititi sebe i svoju djecu, stvarno se osjećamo kao da smo se upravo uselili u novo, strano kulturno okruženje. Nezaustavljiv tehnološki napredak prisiljava nas da zajedno sa svojom djecom stalno učimo strani jezik, iz dana u dan učimo nova pisana i nepisana pravila novog svijeta, da se stalno prilagođavamo i integriramo.

»KADA ISTOVREMENO UPOZNAJEMO NOVU TEHNOLOGIJU I PREDSTAVLJAMO JE SVOJOJ DJECI, KADA TEK SAZNAJEMO GDJE LEŽE OPASNOSTI, DOK OD NJIH POKUŠAVAMO ZAŠTITITI SEBE I SVOJU DJECU, STVARNO SE OSJEĆAMO KAO DA SMO SE UPRAVO USELILI U NOVO, STRANO KULTURNO OKRUŽENJE.«

Zapravo smo na beskrajnom putovanju, selimo se od mjesta do mjesta i dok sami pitamo, već moramo odgovarati na pitanja. Dok otkrivamo, moramo otkriveno već proslijediti dalje. Sve se događa prebrzo i naš je odgovor većinom impulzivan, nepromišljen i neprimjeran, jer se temelji na iskustvu nekoga drugog, s modernim neusporedivim jučerašnjim svijetom. Iskustvo vlastitog djetinjstva stoga je sve beskorisnije, kao što su sve beskorisniji i savjeti baka i djedova. Njihov susret s radijem i televizijom ili naš s računalima i internetom, sve nam je to od male pomoći kada se susrećemo s instagramima i snapchatovima, s komuniciranjem s emotikonima.

Tehnološki napredak nas uvijek pretekne, jer se temelji na pretjecanju. Pretjecanjem znanosti koja proučava tehnologiju, pretjecanjem zakonodavstva koje regulira tehnologiju, pretjecanjem kritičkog razmišljanja o njoj i, prije svega, našeg stava o njoj. U biti tehnologija sustavno stvara neprilagođene, neuke i neobrazovane iseljenike od svojih korisnika, sustavno nas zatrpava obiljem novog i drugačijeg, neprovjerenog i neistraženog, sustavno stvara nove i nove svjetove u kojima se ne uspijevamo ni snaći, a ni udomaćiti. Stoga je, suprotno onome što sam rekao svojoj sestrični prije nekoliko godina, svaka nova generacija roditelja u nepovoljnijem položaju u odnosu na prethodnu, jer mi zaostajemo za tehnološkim napretkom iz dana u dan, zaostajemo za sutrašnjim svijetom u kojem treba odgajati svoju djecu.

Iskustvo školovanja tijekom epidemije nam je na neki način pružilo dobar uvid u ono što nam se događa. Kad su se škole zatvorile, učitelji, djeca i roditelji su preko noći stavljeni u položaj u kojem se je potrebno istovremeno naviknuti na novu tehnologiju, proučiti njezine moguće negativne učinke i

osvijestiti djecu. Bilo je kaotično, stresno i iscrpljujuće, ali dok smo se borili s tehnologijom i trudili se smanjiti njezin povećani utjecaj na naš život, s druge strane svijeta, najveće tehnološke tvrtke već su se složile s vlastima o njenoj neophodnosti u postkoronskom svijetu. Dogovor o daljnjem razvoju i upotrebi tehnologije za učenje na daljinu nije mogao ili nije želio čekati rezultate istraživanja o njenim učincima. Dok smo se tijekom karantene uvjeravali da je ta neodrživost samo privremena, tehnologija je iskoristila izvanredno stanje za normalizaciju nenormalnosti i zauzimanje novih teritorija na kartama naših svakodnevnih života.

OBRAZOVANJE MLADIH JE U SVIJETU PODIVLJALOG TEHNOLOŠKOG NAPRETKA POSTALO VELIK, MOŽDA ČAK I NAJVEĆI IZAZOV MODERNOG DRUŠTVA.

Obrazovanje mladih u svijetu koji podivljalog tehnološkog napretka ne želi - a možda više ni ne može, ako bi si to i poželio – usporiti, postalo je velik, možda čak i najveći izazov modernog društva. Tehnološki divovi, poput Facebooka ili Googlea, polako će prerasti čak i najmoćnije društvene poretke unutar kojih se dosad odvijalo obrazovanje i nesumnjivo će početi usmjeravati naše (ne)znanje o njima.

»OBRAZOVANJE MORA OSTATI U SLUŽBI ČOVJEKA ILI ĆE ČOVJEK U KONAČNOSTI ZAVRŠITI U SLUŽBI TEHNOLOGIJE.«

Kako ćemo se u takvom svijetu educirati u slobodne, otvorene i kritične pojedince koji će moći kritički promišljati, kako o tehnologiji tako i njezinoj upotrebi, stoga je ključno pitanje današnjeg svijeta. Ako će sutrašnji svijet biti barem otprilike slobodan i otvoren, obrazovni sustavi vjerojatno će se morati braniti od prevlasti tehnologije. Obrazovanje mora ostati u službi čovjeka ili će čovjek u konačnosti završiti u službi tehnologije.

GORAN VOJNOVIĆ

Pisac, kolumnist, filmski i televizijski redatelj, poznat kao autor popularnih romana Čefuri raus!, Jugoslavija, moja domovina i Smokva, koji su također doživjeli kazališnu adaptaciju. Redatelj kratkih i dugometražnih filmova - Piran Pirano i Čefuri raus!. 2009. godine dobio je nagradu Kresnik za najbolji slovenski roman godine, koju slovenske novine Delo dodjeljuju od 1991. godine. Godine 2013. dobio je nagradu Kresnik za svoj drugi roman Jugoslavija, moja domovina, a 2017. Župančičevu nagradu za roman Smokva.

PRISTUPI USPJEŠNE KOHEZIJE MLADIH U MEĐUKULTURNOJ OKOLINI

...PUTEM NEFORMALNOG OBRAZOVANJA I INFORMALNOG UČENJA

INTERVJU S LADISLAVOM SUKNOVIĆEM

Predstavite glavne ciljeve i aktivnosti vašeg manjinskog društva?

Naše društvo osnovano je 1946. godine, ima bogatu tradiciju i značajno iskustvo u aktivnostima i manifestacijama koje je provodilo i organiziralo kroz višedesetljetno postojanje. Prvotno su aktivnosti bile fokusirane na folklorne i dramske aktivnosti pa time i na očuvanju tradicionalnih plesova bunjevačkih Hrvata, a kroz dramske igrokaze na očuvanje dijalekta-ikavice. Potom se formira tamburaška sekcija i onda kroz godine djelovanja, ovisno o interesima i ambicijama samog članstva i atraktivnosti pojedinih aktivnosti, smjenjivale su se razne aktivnosti poput šah sekcije, potom stolnoteniske sekcije, literarne, informatičke, novinarske... zapravo naša Udruga je uvijek pratila želje svojih članova i nastojala biti mjesto okupljanja svih generacijskih uzrasta, ali i različitih sfera zanimanja. Svakako se posebno mora istaknuti slamarska sekcija koja kroz Koloniju slamarki aktivno sudjeluje od 1986. godine. Slušamo potrebe lokalne zajednice, pratimo razvojne trendove i provodimo projektne aktivnosti za razvoj seoskog kulturnog turizma. Držimo važnim uključiti sve snage lokalne zajednice i na taj način razvijati potencijale i otvarati nove mogućnosti zajednice u kojoj živimo. Pogotovo je fokus na mladima, marginaliziranim grupama i osobama tj. obiteljima u potrebi.

»...UKLJUČITI JE POTREBNO SVE SNAGE LOKALNE ZAJEDNICE I NA TAJ NAČIN RAZVIJATI POTENCIJALE I OTVARATI NOVE MOGUĆNOSTI ZAJEDNICE U KOJOJ ŽIVIMO.«

Kakvu manjinsku kulturu i tradiciju njegujete?

Od samog osnutka djelujemo na očuvanju kulturne baštine Hrvata-Bunjevaca u Vojvodini, i to ne samo kroz folklor, glazbu i umjetnost već posljednjih godina i kroz očuvanje tradicionalne arhitekture, tradicijskog načina života, ekoloških i životnih praksi te gastronomije. U okviru folklornog odjela se bavimo očuvanjem i drugih manjinskih kultura i na scenu postavljamo mađarske i srpske plesove te plesove drugih zajednica.

Kako uključujete mlade u vaše aktivnosti?

Dugi niz godina najveći broj mladih je bio uključen u folklorni odjel, kao najatraktivnija sfera njihovog interesovanja, međutim posljednjih godina se pokreću i druge aktivnosti u kojima mladi sudjeluju, poput tradicionalne manifestacije »Kraljice«, »Dužijanca«, »Bandašicino kolo«, u kojima su mladi u najvećoj mjeri nositelji ovih aktivnosti, ali i brojnih ekoloških aktivnosti i drugih tekućih aktivnosti i svakodnevnih potreba gdje pokušavamo kod mladih stvoriti osjećaj obveze i odgovornosti i prema Udruzi, ali i prema potrebama lokalne zajednice. Jedno od područja u kojima su također zastupljeni, je svakako promoviranje naših aktivnosti na društvenim mrežama, čiji su oni glavni nositelji.

»...KOD MLADIH JE POTREBNO STVORITI OSJEĆAJ OBVEZE I ODGOVORNOSTI I PREMA UDRUZI, ALI I PREMA POTREBAMA LOKALNE ZAJEDNICE.«

Predstavite vašu uključenost i djelovanje u lokalnu zajednicu?

U početku je naša Udruga bila nositelj kulturnih događanja u lokalnoj zajednici i kao takva je bila prepoznata i u širem okruženju. Kasnije se opseg djelovanja, a samim tim i uključenost Udruge proširio, prvotno u izvannastavne aktivnosti i navezanost na lokalnu osnovnu školu, pa su tako i u školu uvrštene radionice izrade slika i suvenira od slame, a brojne izvannastavne aktivnosti se provode u našoj organizaciji i u našim prostorijama. U pogledu vjerskog života aktivnosti se provode kroz proslavu najvećih kršćanskih blagdana i slijedom toga povezanost s organizacijom vjersko-kulturnih manifestacija poput »Dužijance«, »Kraljice«, Uskršnjih i Božićnih izložbi, »Čuvari Božjeg groba« i brojne druge manifestacije. U novije vrijeme naša uključenost se ogleda i u pokretanju gospodarsko-turističke manifestacije »Tavankutski festival voća i autohtonih rukotvorina«, koja povezuje i predstavlja lokalne poljoprivredne proizvođače, tijekom godine organiziraju se njihove edukacije i kao završna godišnja aktivnost se u formi izlagačkih aktivnosti u jesenjem periodu izlažu njihovi proizvodi. Kroz aktivnosti razvoja seoskog turizma pokrenuli smo, odnosno vratili, proizvodnju tradicionalnih poljoprivrednih proizvoda, uzgoj na starinski način koji je najčešće nosio i obilježja organske proizvodnje i naravno plasmana tih proizvoda, bilo kroz našu turističku ponudu, bilo kroz prodajne aktivnosti. U okviru socijalnih i humanitarnih akcija pratimo potrebe članova naše zajednice i sukladno mogućnostima pomažemo u opremi, robi, a prema tome se povezujemo i s drugim humanitarnim organizacijama kojima sustavno ukazujemo na obitelji u potrebi. Ukratko, postali smo stožer lokalne zajednice i kao takvi prepoznati radimo na razvoju naše zajednice. Posljednji primjer ovih aktivnosti je i formiranje Lokalne akcijske grupe (LAG) »Sunčana ravnica«, praksa koja je već odavno poznata u zemljama u okruženju, s ponosom ističemo da smo mi jedini koji smo osnovani na teritoriji grada Subotice i slijedom toga nastojimo naše prakse prenijeti i na druge zajednice u okruženju i biti njihov motivator.

»...KROZ AKTIVNOSTI RAZVOJA SEOSKOG TURIZMA POKRENULI SMO, ODNOSNO VRATILI, PROIZVODNJU TRADICIONALNIH POLJOPRIVREDNIH PROIZVODA, UZGOJ NA STARINSKI NAČIN.«

Predstavite odnos i izazove vaše manjinske zajednice na područje Vojvodine i u odnosu do države Srbije?

Svakako jedan od najvećih izazova naše zajednice u Republici Srbiji je negativna percepcija našeg naroda, po posljednjim istraživanjima nalazimo se na drugom mjestu, iza albanske zajednice, po negativnoj percepciji od strane većinskog naroda, naravno ovo je daleko izraženije u osrednjoj Srbiji, a manje u Vojvodini. U takvom okružju sve aktivnosti su dodatno otežane i potrebno je uložiti daleko više napora da bi se ostvarili vidljiviji rezultati i postigli određeni ciljevi. Na žalost još uvijek i iznova se aktualiziraju sjećanja na ratna događanja devedesetih godina i često smo subjekt negativnih srpsko-hrvatskih odnosa. U tom kontekstu govori i činjenica da je više od jednog desetljeća Dom kulture u Tavankutu bio zatvoren, a po završetku obnove je bilo potrebno više od pola godine administrativnog spriječavanja da se isti otvori. Iz toga razloga smo bili prinuđeni brojne aktivnosti i manifestacije odgoditi, od nekih i odustati. O neulaganje u infrastrukturu da i ne govorim, ako ste zajednica koja živi na selu, a pri tome ste još i dodatno nacionalna manjina, onda ste doista na rubu svih zanimanja vladajućih struktura.

Kako ste došli na ideju razvijanja etno manjinskog turizma?

Pokrajinska Vlada je 2010. godine raspisala natječaj za izbor 10 najboljih turističkih sela Vojvodine, što je za nas bio veliki izazov, ali smo pored 45 kandidata vlastitim snagama uspjeli izboriti da Tavankut bude na ovoj prestižnoj listi. Smatrali smo da i pored toga što Tavankut nema bogate prirodne ljepote, imamo bogatu kulturnu baštinu, kvalitetnu hranu i raznovrsnu gastronomiju koja može biti motiv i razlog većeg privlačenja budućih gostiju. Kasnije se ova vizija potvrdila i tada su stvari krenule dalje. Umnožavale, rađale su se nove ideje, osluškivali smo potrebe i želje naših gostiju i skupa s njima se i mi učili i razvijali ponudu, osuvremenjivali se. Danas je Tavankut doista jedna od vodećih turistička destinacija u Vojvodini i to duguje jednoj maloj grupi entuzijasta koja u Tavankut na godišnjoj razini dovede preko 6.000 gostiju.

Kakve prepreke ste imali u nastajanju tog nacrta?

U trenutku kada smo počinjali to je bila ideja ravna ludosti, kako su je i sami lokalni žitelji percipirali. Dom kulture je bio zatvoren, infrastruktura gotovo nikakva (bez vodovoda, kanalizacija, oskudna putna mreža), a kod obilnih padalina prilaz nekim objektima je bio onemogućen, nismo imali vlastiti restoran niti prostor gdje bi turiste mogli dovesti, nismo posjedovali kuhinju niti gastronomsku ponudu, nismo imali smještajne kapacitete, sve je to trebalo pripremiti, osmisliti, a sve nedostatke polako otklanjati. Mislim da je važno što smo imali ludi entuzijazam i rekao bih kozmičku energiju, koja nam je pomogla da nadjačamo sve prepreke i probleme s kojima smo se susretali i koji su išli u prilog da odustanemo i pronađemo milijun razloga zašto nešto ne bi uspjelo.

»...BITNU ULOGU ODIGRALI SU LUDI ENTUZIJAZAM I NEKE VRSTE KOZMIČKA ENERGIJA KOJI SU NAM IŠLI U PRILOG DA NADJAČAMO SVE PREPREKE I PROBLEME...«

Kakav je vaš odnos do društvene i obrazovne vrijednosti kulturne baštine? Kakvu vrijednost ima materijalna i nematerijalna kulturna baština?

Mi smo organizacija koja ljubomorno čuva sve tradicijske elemente koje smo baštinili, ali ih istodobno s drugima dijelimo i stalno se i sami educiramo i istražujemo. Rekao bih da smo jedan od najvećih istraživačkih centara hrvatsko-bunjevačke tradicijske kulture, tradicionalne arhitekture, tradicijskog života i svega što nas s time povezuje. Svjesni da puno toga ne znamo, vlastitim snagama i entuzijazmom istražujemo i javnosti predstavljamo rezultate. Naravno, često smo izloženi kritikama

stručne javnosti, ali mislim da je naša kvaliteta u tome što se ne bavimo uredskim istraživačkim radom, već kontinuiranim i konstantnim terenskim radom, pronalazimo predmete, fotografije, pisane tragove, dokumente, sve to govori u prilog ozbiljnog i strastvenog rada u očuvanju i valoriziranju vrijednosti kulturne baštine, koja nije samo folklor već daleko više od toga. U toj cjelini je naš član Ivica Dulić pokrenuo Seminar bunjevačkog stvaralaštva koji je postao osnovna misao ovog našeg predanog rada na očuvanju kulturne baštine. Ukoliko bi govorili o vrijednosti koju ona ima mogu samo reći da često ostanemo zatečeni i iznenađeni koliko je ta simbioza života, prirode i kulture nekada bila isprepletena i povezana. Mislim da upravo iz kulturne baštine trebamo crpiti vrijednosti koje nas prvenstveno čine osobama u svom životnom i duhovnom smislu, i kao takve ih uključiti u suvremeni način života, što će sigurno dovesti do jednog sklada u nama samima, a onda i s bližnjima unutar jedne zajednice. Svima bi predložio da posjete jedan autentičan salaš, mislim da je dovoljno boraviti tek nekoliko trenutaka da osjetite sklad o kojem sam prethodno govorio.

»MISLIM DA UPRAVO IZ KULTURNE BAŠTINE TREBAMO CRPITI VRIJEDNOSTI KOJE NAS PRVENSTVENO ČINE OSOBAMA U SVOM ŽIVOTNOM I DUHOVNOM SMISLU...«

Kakav je doprinos kulturne baštine k stvaranju mogućnosti za zapošljavanje mladih?

Sagledavajući ukupnu vrijednost i bogatstvo kulturne baštine mogućnosti su brojne, tim prije jer nova tehnologija pruža i bolje mogućnosti promocije i vrjednovanja kulturne baštine i prezentiranja široj javnosti. U tom kontekstu ću spomenuti samo jedan dio koji smo valorizirali i postavili standard u Vojvodini. Govoreći o umjetnosti u tehnici slame, koja je započela kao pletivo na njivama naših predaka, postupno se razvijala kroz brojne dekorativne predmete izrađene od slame, a koje su služile za određene kulturno-vjerske proslave pa sve do polovice dvadesetog stoljeća kada se počinju izrađivati slike od slame, do suvremene inicijative u razvoju seoskog turizma u kojima su se ova umijeća prenijela u izradu suvenira od slame, danas jedne od najprofitabilnijih aktivnosti unutar naše Udruge. Naravno, kada govorimo o turističkih sadržajima nezamislivi su bez podrške kulturne baštine koja je glavni oslonac, ali bih rekao i pokretač čitave priče. Naša udruga, od svog osnutka do prije pet godina, nikada nije imala zaposlenike, danas imamo osam stalno zaposlenih članova, od toga nekolicinu koji su angažirani preko projekata i to upravo na tematiku kulturne baštine. Postavili smo standarde koje mnogi prate, a samim tim i otvorili mogućnosti mladima da se u svojim sferama zanimanja uključe i time razvijaju vlastite poslove, od turizma, preko poljoprivrede, prerade poljoprivrednih proizvoda do starih zanata.

Kako se nevladine organizacije slične vašoj prilagođuju novim tehnologijama u kontekstu očuvanja kulturne baštine?

Iako su nove tehnologije doprinijele sve rjeđu izravnu interakciju članstva i međusobnu izravnu komunikaciju (što je glavna zamjerka starijih članova), moram priznati da su nam u mnogome olakšale rad, brzinu i sveobuhvatnu informiranost članova naše Udruge. Sada se s uspomenama prisjećamo nekadašnjih maratonskih sastanaka i pripremnih aktivnosti. Danas se to svodi na komunikacije putem društvenih mreža, što je u mnogome pojeftinilo i ubrzalo način komunikacije pa slijedom toga prilično pojednostavilo i organizaciju aktivnosti i manifestacija. Veliki napor smo uložili u motiviranje članstva starije dobi da se aktiviraju i da budu sudionici ovakvog načina komuniciranja i moram se pohvaliti da smo na tome uspjeli. Danas gotovo da i nemamo izravnih sastanaka, jer je i tempo života puno brži, ali su nam nove tehnologije omogućile da i naši članovi koji nisu u Tavankutu, već studiraju ili žive u drugima mjestima pa čak i državama, aktivno sudjeluju u pripremi pojedinih manifestacija. Za razliku od nekada, sada smo samo jednim klikom u dnevnoj komunikaciji.

Kako vidite ulogu manjinske kulturne baštine u europskom prostoru, važnost očuvanja kulturne baštine za buduće generacije?

Smatram da bogatstvo koje smo baštinili treba biti osnova razvoja i lokalnih zajednica, ali i cijele Europe, naravno u kontekstu suvremenog životnog prostora i potreba. Mislim da smo toga već postali svjesni pogotovo imajući u vidu trenutna događanja u klimatskim promjenama. Danas sve više bilježimo sugestije i terapeutskih stručnjaka koji predlažu tradicionalne metode nastale iskustvenim životnim pristupom i skladnost s prirodom. Dakle, trebamo obilno koristiti sve blagodati i sva pozitivna saznanja koja možemo crpiti iz kulturne baštine u širem smislu. To je bogatstvo koje nam može pružiti daleko kvalitetniji životni pristup i ojačati našu povezanost s određenim prostorom. Ako pogledamo povijesne kulturne prakse ovog podneblja gdje su živjeli pripadnici raznih

zajednica hrvatske, mađarske, srpske, njemačke, židovske, govori upravo u prilog ispunjavanja kulturne baštine, ali i fantastičnog napretka lokalne zajednice i brzog usvajanja primjera dobre prakse što je utjecalo na sveukupni gospodarski i kulturni razvoj lokalne zajednice, a time i ukupnog društvenog poretka.

»...BOGATSTVO KOJE SMO NASLIJEDILI OKOSNICA JE RAZVOJA LOKALNE ZAJEDNICE.«

Kao predsjednik društva koje kompetencije, vještine i znanja bi željeli od mladih u kontekstu samostalnih i samoinicijativnih mogućnosti rada, volontiranja, povezivanja?

Moram priznati da kada govorimo o ruralnoj sredini, mladi od malih nogu su naučeni na rad i doprinos obitelji, ali i svojoj zajednici u kojoj žive. U tom kontekstu i pored malog broja žitelja, zajednica očituje visok stupanj uključenosti, kako mladih, a tako i njihovih roditelja. Pored operativnih svakodnevnih obveza i prilične aktivnosti na društvenim mrežama, naš glavni fokus je edukacija mladih za pisanje projekata, smatrajući to jedan od vitalnih razvojnih trenutaka u budućnosti. Smatram to jednom od najvećih manjkavosti naše zajednice, nedovoljna upućenost mladih u mogućnosti koje pružaju brojni natječaji, pogotovo europski. U tom kontekstu je i prisutan otpor od nepoznatoga i slaba uključenost u spoznajne procese. To je sfera u kojoj konstantno radimo i činimo napore u njihovoj edukaciji. U pogledu volonterskih aktivnosti postoji spremnost i uključenost, ali opet pod organizacijom drugih osoba. Očituje se nedostatak samoinicijativnih aktivnosti i programa pa čak i samih ideja, u tom kontekstu je važno osnaživanje mladih da prepoznaju značaj vlastite edukacije, poduzetnosti i idejnog kreiranja budućnosti i vizije zajednice u kojoj žive.

Koji su najveći rashodi kod mladih između formalnog obrazovanja i potreba različitih poslodavca i organizacije, pogotovo na području turizma?

Iako postoji formalni oblik obrazovanja u pogledu turizma, na žalost, prema našim iskustvima malo je konkretnih vještina koje se dobivaju za bavljenje turizmom u smislu interakcije s gostima, domaćinskog pristupa, srdačnosti i predstavljanja kulturne baštine. Rekao bih da se današnji mladi stručnjaci uglavnom obrazuju za razvijene velike turističke komplekse i sustave te uredsko bavljenje turizmom, a manje onim terenskim zapravo egzistencijalnim, kada govorimo o seoskom turizmu. Dodatna otežavajuća okolnost je što isti ti mladi ne pronalaze posao u svojoj struci pa se upošljavaju u razna druga područja bez volje i entuzijazma da svoje znanje, koje je nesumnjivo respektabilno, iskoriste za svoje okruženje. Mislim da formalno obrazovanje kasni i ne prati trendove koji se događaju na terenu pogotovo u oblasti seoskog turizma. Tako i moj tim koji dolazi iz raznih sfera obrazovnog sustava, ali

s visokim stupnjem spremnosti na konstantno obrazovanje, usvajanje novih praksi i učenje, pogotovo od zemalja u okruženju koji su prilično poodmakli u ovoj oblasti.

Koji je vaš savjet mladima za pronalaženje odgovarajućih mogućnosti za zapošljavanje?

Recept je vrlo jednostavan, treba se osvrnuti oko sebe, pogledati bogatstvo koje smo baštinili u kulturnim praksama, iskustvo u poljoprivrednoj proizvodnji i bogatstvo u gastronomiji i to sve skupa povezati, javnosti prezentirati i gostima ponuditi. Uspjeh je garantiran. Naravno treba imati u vidu da iza svega toga stoji uporan, konstantan i ponekad prilično težak rad, ali je to istodobno ulaganje u sebe, svoju zajednicu i svoju budućnost. Ne pripadam u onu grupaciju koja svoju sreću traži na drugim mjestima. Ona je ovdje, samo se treba osvrnuti i zgrabiti je i vjerovati u nju.

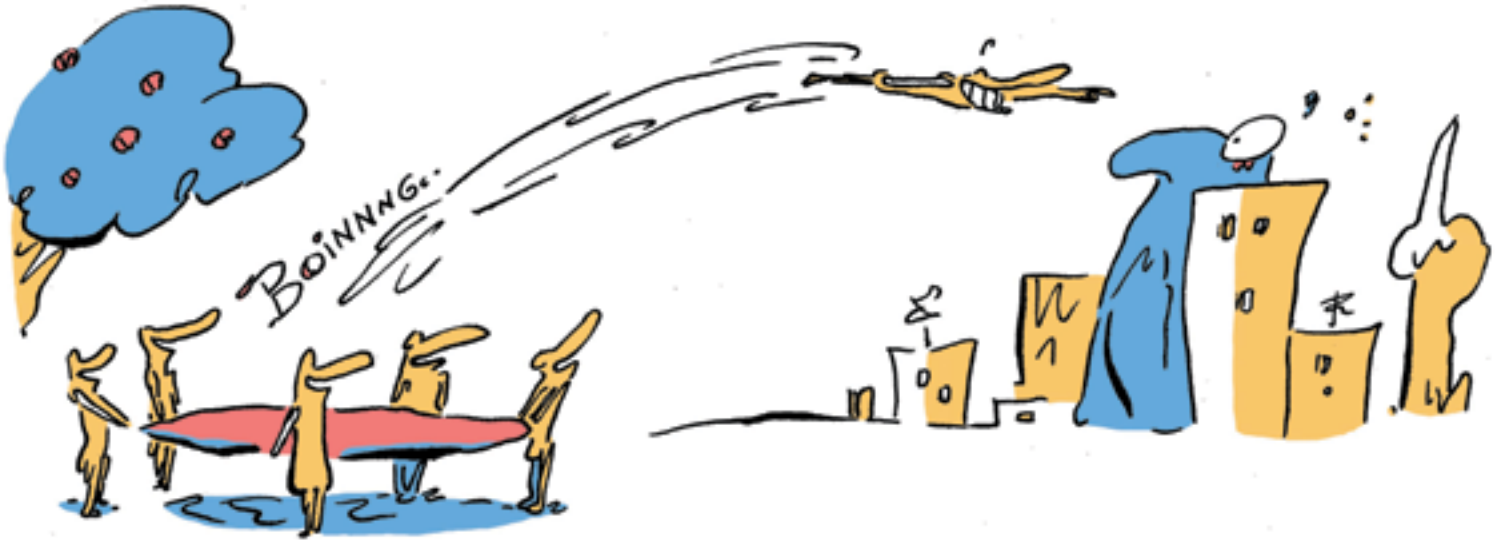

LADISLAV SUKNOVIĆ

Predsjednik Hrvatskog kulturno prosvjetnog društva Matija Gubec Tavankut iz Srbije i stručnjak za manjinska pitanja, dugogodišnji radnik s mladima. Voditelj je brojnih manjinskih projekata na području obrazovanja, kulture i turizma.

PRISTUPI ZA RAZVIJANJE KRITIČKOG MIŠLJENJA I DRUŠTVENE AKTIVACIJE

...ILI KAKO SE AKTIVNO UKLJUČITI U PROJEKTE LOKALNE ZAJEDNICE

INTERVJU S TOMIJEM PROSNIKOM

Predstavite glavne ciljeve i aktivnosti vaše organizacije mladih?

Glavni ciljevi i aktivnosti Javne ustanove CEZAM uključuju organizaciju i koordinaciju važnih događaja u općini Ruše; održavanje i razvoj vlastitih prepoznatljivih projekata iz područja kulture, sporta, mladih i poduzetništva; animiranje i promocija kulturne i sportske infrastrukture općine Ruše; provedba atraktivnih programa za mlade s ciljem uključivanja; promicanje poduzetništva i pomoć mladim ljudima za ulazak na tržište rada; promicanje međugeneracijskog druženja i razmjene iskustava, organiziranje obrazovanja s ciljem podizanja kompetencija; uključenost u međunarodne projekte i prekograničnu suradnju.

»MLADI MORAJU RAZVIJATI KRITIČKO MIŠLJENJE I MORAJU SE UKLJUČIVATI TAMO, GDJE VIDE DA DRUŠTVENA INICIJATIVA NAJVIŠE NEDOSTAJE.«

Kako se kao centar za mlade uključujete u aktivnosti lokalne zajednice?

Javna ustanova CEZAM osnovana je od Općina Ruše i kao takva je dio sustava lokalne zajednice. Uključivanje ključnih aktera civilnog društva na lokalnoj i široj razini u provedbu projekata je prioritetno. Većina korisnika i stvaralaca koji su uključeni u program potječu iz lokalnog okruženja, što je ujedno i osnovna svrha i ključni strateški cilj ustanove.

Kako prepoznajete potrebe mladih u vašoj zajednici?

Potrebe mladih u našoj zajednici prepoznajemo kroz kontakt i stalnom komunikacijom s mladima u lokalnom okruženju na različite načine: od projektne suradnje s klubom studenata i pojedincima, do stvaranja i provođenja volonterskih programa ili mentorskih programa za mlade.

Kako promovirate uključivanje mladih s manje mogućnosti i promičete interkulturalni dijalog?

Uključivanje mladih s manje mogućnosti potiče se proaktivnim uključivanjem mladih i stalnim pozivanjem u programe za sudjelovanje i angažman na različite načine, poput dobrovoljnog, studentskog i povremenog rada na projektima, sudjelovanjem u organiziranju ili produkciji s lokalnim udrugama i pružanjem pomoći u organizaciji i provedbi vlastitih projekata.

Koji su vaši savjeti za kvalitetno međusektorsko umrežavanje i stvaranje veće sinergije na polju mladih?

Kvalitetno međusektorsko umrežavanje i stvaranje sinergija u području mladih moguće je stalnim praćenjem i ocjenom učinkovitosti postojećih programa i razvijanjem projekata i programa koji u praksi pokazuju postoje li područja u kojima je postojeće djelovanje manjkavo i pokazuju potrebu za boljim i sveobuhvatnijim mrežnim programima.

Kako mladi mogu olakšati svoju emancipaciju, posebice kroz uključivanje na tržište rada?

Mladi mogu poboljšati svoje opcije za ulazak na tržište rada sudjelujući u što većem broju različitih aktivnosti na dobrovoljnoj, povremenoj ili projektnoj osnovi. Potrebno je što bolje iskoristiti prilike i programe koje nudi lokalno i šire okruženje. Najbolje iskustvo za mlade su aktivnosti i projekti koji se stvaraju na vlastitu inicijativu. Samoinicijativa i samopouzdanje mladih razvijaju se iskustvom i umrežavanjem. U lokalnom je okruženju ključno stvoriti potporno okruženje i pozitivnu atmosferu oko uključivanja mladih. Najveća prepreka zapošljavanju mladih je nedostatak iskustva i strah koji mladi mogu prevladati primjenom i razmjenom iskustava.

»...MLADI MOGU POBOLJŠATI SVOJE OPCIJE ZA ULAZAK NA TRŽIŠTE RADA SUDJELUJUĆI U ŠTO VEĆEM BROJU RAZLIČITIH AKTIVNOSTI NA DOBROVOLJNOJ, POVREMENOJ ILI PROJEKTNOJ OSNOVI.«

Kako motivirati mlade za aktivnije sudjelovanje u različitim društvenim aktivnostima na lokalnoj, nacionalnoj i međunarodnoj razini?

Prema našem iskustvu, mladi ljudi su aktivnije uključeni, pogotovo kada osjećaju pripadnost, prednosti i mogućnosti društvenog sudjelovanja na svim razinama - lokalnoj, nacionalnoj i međunarodnoj. Ključni čimbenik u tome je osjećaj ili ponašanje da ih se čuje i da imaju priliku stvoriti vlastitu budućnost.

Kako promicati kritičko mišljenje i medijsku pismenost među mladima, posebno u kontekstu razvijanja tolerancije i suzbijanja manipulacije i lažnih vijesti?

Najvažniji su osobni kontakt, angažman u lokalnom okruženju, kontakt s vršnjacima i onima koji misle drugačije. Istovremeno, potrebno je educirati mlade o djelovanju medijskog aparata i potencijalnim štetnim učincima poplave informacija, elektroničkih medija i opasnostima ovisnosti o tehnologiji.

Kako jačati osjećaj za inicijativu mladih?

Promicanje samoinicijative mladih trebao bi biti prioritet u funkcioniranju svake politike mladih i organizacije. Bez ideja, inicijativa i aktivnog angažmana mladih ne možemo očekivati stvarni društveni napredak u budućnosti. Na CEZAM-u njegujemo inicijative mladih uključivanjem, mentoriranjem i stvaranjem potpornog okruženja za mlade.

Kako se mladi mogu povezati, izraziti te utjecati na kreatore lokalnih politika?

Ključna je proaktivnost na sve moguće načine, bilo kroz inicijative ili prijedloge. Također i kritikom i ukazivanjem na moguće pogreške, probleme ili previđene poglede u promicanju i uključivanju mladih u lokalnom okruženju i šire.

Što savjetujete mladima za aktivno socijalno uključivanje i pronalaženje odgovarajućih mogućnosti zapošljavanja?

Mladi se trebaju aktivno uključiti u društveni život na područjima koja ih zanimaju i raduju. Neka imaju otvorene oči i neka hrabro isprobaju i steknu iskustvo, bilo na dobrovoljnoj osnovi ili povremeno, kroz različite formalne ili neformalne programe. Prije svega, neka kritički misle i neka se uključe tamo gdje vide da društvena inicijativa najviše nedostaje.

TOMI PROSNIK

Projektni voditelj u Javnom zavodu Centar za mlade (CEZAM) u Rušama, dugogodišnji voditelj projekata mladih. Stručnjak na području informacijske i komunikacijske tehnologije, projektnog menadžmenta, organizacije, poduzetništva, obrazovanja i zapošljavanja.

PRILIKE I PODRUČJA AKTIVNOG SUDJELOVANJA MLADIH MANJINSKIH PRIPADNIKA U LOKALNIM ZAJEDNICAMA

...ILI KAKO SE AKTIVIRATI

INTERVJU SA SONJOM MAJCEN

Predstavite glavne ciljeve i aktivnosti vaše organizacije mladih?

Centar za mlade Celje javna je ustanova koju je osnovala Općina Celje na temelju potrebe organizirane i neorganizirane mladeži da imaju prostor, infrastrukturu i podršku za aktivnosti u provođenju svojih ideja, ujedno i sigurno mjesto za provod slobodnog vremena. Glavni je cilj Centra za mlade Celje mladima pružiti okruženje za aktivno sudjelovanje u društvu. Želja našeg centra je postati organizacija koja će u budućnosti uspješno odgovarati na potrebe mladih i stvarati prostor za druženje, zabavu, stvaranje i stjecanje novih znanja.

Kako se kao centar za mlade uključujete u aktivnosti lokalne zajednice?

Centar za mlade Celje osnovala je lokalna zajednica, tako da već kao pravni oblik (javna ustanova) znači da ga je lokalna zajednica prepoznala kao važnog aktera u formiranju polja mladih i događanja u Celju. Kao javna ustanova uključeni smo u cjelokupna društvena događanja u Celju, kroz suradnju i zajedničko informiranje. Djelujemo kao potporno okruženje za obrazovne organizacije (škole, fakulteti, itd.), u kojima zajednički stvaramo programske sadržaje te nudimo volontiranje.

Kako prepoznati potrebe mladih u vašoj zajednici?

U našem radu smo u stalnom kontaktu s mladima, te je lako prepoznati potrebe mladih jer smo u Celju uspostavili sustav u kojem nas mladi pronalaze kad trebaju informacije, prostor, podršku, želje ili probleme. Radnici s mladima u ustanovi su tu da adekvatno odgovore na ove potrebe, želje i interese. Pri provođenju različitih aktivnosti također su od ključne važnosti povratne informacije koje dobivamo od mladih, kakva očekivanja imaju od našeg centra, lokalne zajednice i društva u cjelini. Početkom nove školske godine također se predstavljamo školama, kako bismo uspostavili izravan kontakt s mladima i ojačali odnose s njima, sa željom da se identificiraju s našim centrom kao prostorom u kojem se mogu obratiti idejama, pitanjima i problemima.

Kako promovirate uključivanje mladih s manje mogućnosti (različite etničke manjine, osobe s invaliditetom itd.) i promičete interkulturalni dijalog?

Dio misije Centra za mlade Celje je omogućiti i potaknuti veće uključivanje mladih ljudi s manje mogućnosti. To omogućavamo pružanjem prostora pogodnih za mlade s invaliditetom, kao i provođenjem radionica, aktivnosti koje omogućavaju veću socijalnu uključenost. Također, u provedbi međunarodnih aktivnosti, veliki naglasak stavljamo na uključivanje mladih ljudi s manje mogućnosti, da bi im pružili međunarodno iskustvo. U organizaciji smo osnovali međunarodni ured, čija je uloga prvenstveno uspostavljanje međunarodne suradnje i pružanje mladim međunarodno iskustvo, što posljedično promiče međunarodni dijalog. Organizacija također redovito dočekuje mlade studente iz inozemstva koji rade međunarodnu Erasmus+ praksu i volontere iz inozemstva, što omogućava razvoj kulture organizacije i interkulturalni dijalog u lokalnoj zajednici.

Koji su vaši savjeti za kvalitetno međusektorsko umrežavanje i stvaranje veće sinergije na polju mladih?

Uvjet za međusektorsku integraciju zasigurno je otvorenost organizacije novim pristupima, područjima, idejama, željama. Omladinski sektor je u osnovi interdisciplinaran i pokriva različita područja (kultura, okoliš, politike mladih, socijalna pitanja, zapošljavanje, obrazovanje…), omogućujući tako veću međusektorsko povezivanje i stvaranje veće sinergije u polju mladih. To polje je raznoliko i naš centar kao takav ne može samostalno pokriti sve sadržaje, pa je međusektorsko povezivanje ključno. Povezujemo se npr. s Inkubatorom Savinjske regije u području poduzetništva, s Pučkom školom Celje na području preventive i socijalne uključenosti, s Regionalnim centrom za gospodarenje otpadom u području zaštite okoliša, s Područnom ispostavom Zavoda za zapošljavanje Celje u području zapošljavanja.

Kako mladi mogu olakšati svoju emancipaciju, posebice kroz uključivanje na tržište rada?

Centar za mlade Celje stvara okolinu, osrednji prostor za provođenje njihovog slobodnog vremena i mogućnosti dopunskih, izvanškolskih aktivnosti, kao i mogućnost realizacije vlastitih ideja. Mladi tako na kreativan i zabavan način stječu kompetencije za integraciju u društvo i brži neovisni život. Kroz aktivno sudjelovanje u našem centru ili kroz suradnju centra s organiziranim i neorganiziranim mladima, mladi ljudi imaju velike mogućnosti, kako u lokalnom tako i u međunarodnom okruženju za jačanje, stjecanje kompetencija, iskustva i znanja što im omogućava brže postizanje samostalnosti, a u konačnici i konkurentniji položaj na tržištu rada.

Kako motivirati mlade za aktivnije sudjelovanje u različitim društvenim aktivnostima na lokalnoj, nacionalnoj i međunarodnoj razini?

Pitanje motivacije mladih je stalno u razvoju rada s mladima. Motivacija dolazi od svakog pojedinca, ali ključno je da okolina to prepozna. Tako se svaki pojedinac ima priliku razvijati i profesionalno i privatno. Ključno je uključiti mlade u dijalog o društveno važnim pitanjima kao ravnopravnog sugovornika, ne isključiti ih te provesti aktivnosti i formulirati politike za mlade bez mladih. U kontekstu formalnog i neformalnog obrazovanja, mladi trebaju biti svjesni važnosti svoje uloge u izražavanju stavova, oblikovanju mišljenja i odluka, te ih potaknuti da budu svjesni odgovornosti koju apatičnost nosi.

»...MOTIVACIJA DOLAZI OD SVAKOG POJEDINCA ALI KLJUČNO JE DA OKOLINA TO PREPOZNA.«

Kako promicati kritičko mišljenje i medijsku pismenost među mladima, posebno u kontekstu razvijanja tolerancije i suzbijanja manipulacije i lažnih vijesti?

Postoji nekoliko alata i programa za promicanje kritičkog mišljenja i medijske pismenosti među mladima. U okviru programa Erasmus+, jedan od ključnih ciljeva je promicanje tolerancije, interkulturalnog dijaloga, demokratskog odlučivanja, koji zajedno stvaraju prostor, promiču kritičko mišljenje među mladima. Tako mladi razvijaju aktivnosti za borbu protiv govora mržnje, lažnih vijesti, manipulacija i propagande. Jedan od takvih projekata bila je inicijativa mladih u Centru za mlade Celje, koja je zajedno s radnicima s mladima provela projekt razmjene mladih "E-ville zajednica u borbi protiv govora mržnje i radikalizacije mladih", koji je pripremljen kao odgovor na rastući online govor mržnje i visoku učestalost radikalizacije mladih u Europi. Uz aktivnosti koje su provedene u sklopu razmjene mladih, sudionici su zajedno s radnicima s mladima pripremili priručnik za radnike s mladima na polju prevencije radikalizacije mladih i negativne poruke u lokalnom okruženju pretvarali u pozitivne.

»UKLJUČIVANJEM MLADIH U DRUŠTVENE DOGAĐAJE POTIČEMO I JAČAMO NJIHOVE INICIJATIVE. ČINEĆI TO DAJEMO IM PRIZNANJE DA SE NJIHOV RAD, STAV, MIŠLJENJE UVAŽAVA I DA IMAJU I ODGOVORNOSTI U RAZNIM RADNIM PROCESIMA.«

Kako jačati osjećaj za inicijativu mladih?

Uključivanjem mladih u društvene događaje potičemo i jačamo njihove inicijative. Čineći to dajemo im priznanje da se njihov rad, stav i mišljenje uvažava i da imaju i odgovornosti u raznim radnim procesima. Svjesnost ove odgovornosti jača njihovu želju za novim inicijativama.

Kako se mladi mogu povezati, izraziti te utjecati na kreatore lokalnih politika?

Danas mladi imaju prilike da se aktivnije uključe u politička zbivanja u lokalnim zajednicama, da se povežu s lokalnim kreatorima politika u razvoju tih politika. U nekim okruženjima ovu ulogu preuzimaju centri za mlade, koji zajedno s mladima i zainteresiranom javnošću formuliraju politike mladih u obliku strategija, programa, natječaja ili tu ulogu mladi preuzimaju u vijećima mladih lokalne zajednice čija je ključna uloga zagovaranje mladih. Organizacije za mlade također se mogu uključivati ili razvijati projekte u području dijaloga s mladima u okviru programa Erasmus +, kroz koje se mladi, zajedno s donositeljima odluka, obraćaju politikama mladih i traže zajednička rješenja, mjere za njihovo rješavanje.

Što savjetujete mladima za aktivno socijalno uključivanje i pronalaženje odgovarajućih mogućnosti zapošljavanja?

Aktivna socijalna uključenost omogućava pristup pogodnijim mogućnostima zapošljavanja i stvara uvjete za daljnju poslovnu suradnju i osobni razvoj.

SONJA MAJCEN

Direktorica Javnog zavoda Centra za mlade Celje i stručnjakinja za upravljanje projektima na području mladih na lokalnoj, nacionalnoj i europskoj razini. Djeluje i kao predavačica na Fakultetu komercijalnih i poslovnih znanosti u Celju.

¡Ay!

ULOGA KULTURNE BAŠTINE U TURIZMU

INTERVJU S METKOM BRADETIĆ

Predstavite rad Hrvatske turističke zajednice u Sloveniji.

Predstavništvo Hrvatske turističke zajednice u Sloveniji je dio jednog velikog sustava, na čelu kojeg je Hrvatska turistička zajednica u Hrvatskoj, koja u svom sastavu ima veliki broj predstavništva po svijetu, a dio toga je i predstavništvo u Sloveniji. Glavna zadaća predstavništva je promocija i oglašavanje Hrvatske kao turističke destinacije. U tu svrhu upoznajemo ljude u Sloveniji s turističkom ponudom i proizvodima koje Hrvatska pruža. Organiziramo različite događaje na kojima predstavljamo turistički sadržaj, povezujemo hrvatske turističke subjekte sa slovenskim turističkim agencijama, informiramo medije, organiziramo press konferencije, razne bussines to bussines radionice, prisutni smo na sajmovima, organiziramo svoje manifestacije i marketinški smo partner na određenim događanjima.

Koji su izazovi s kojima se susrećete u svom radu?

Izazova u Sloveniji u turističkoj promociji Hrvatske je jako puno jer svi znamo da smo nekada bili jedna država i da Slovenci Hrvatsku u turističkom smislu poznaju izuzetno dobro. Treba biti poprilično izvoran u informacijama koje plasiramo, odnosno potrebno je pronaći ono nešto što Slovenci još ne znaju. Ponekad nas naši vjerni gosti ostavljaju u uvjerenju da takvo nešto skoro da ne postoji, a ponekad možda jedino šira publika s tim nije upoznata.

Po vašem mišljenju, kakva je uloga kulturne baštine u turizmu?

Uloga kulturne baštine je izuzetno bitna jer se na tome više manje sve temelji. Svako mjesto, svaki grad u Hrvatskoj, ima kulturu na osnovu koje su se razvili ti gradovi, običaji i manifestacije koji ga obilježavaju. Kroz kulturu se na neki način ponovo educira stanovništvo i gosti, sa svim tim običajima, narodnom nošnjom, narodnim plesom, s raznom materijalnom i nematerijalnom kulturnom baštinom.

Kultura kao takva može biti odličan temelj i za novi proizvod, ali i za postojeći proizvod koji će se na drugi način prikazati.

> **»KULTURA KAO TAKVA MOŽE BITI ODLIČAN TEMELJ I ZA NOVI PROIZVOD, ALI I ZA POSTOJEĆI PROIZVOD KOJI ĆE SE NA DRUGI NAČIN PRIKAZATI.«**

Kako možemo stvoriti dobre prakse turizma i kulture?

Definitivno se radi na tome da se očuva kulturna baština i običaji vezani za neki kraj, jer bi u protivnom možda s vremenom nestali ili izgubili na vrijednosti. S turizmom naglašavamo običaje nekog kraja i doprinosimo očuvanju te kulture. Primjer dobre prakse je Mali Lošinj koji je nedavno sa sredstvima EU kroz zajednički hrvatsko – slovenski projekt Mala barka obnovio stari brod, loger Nerezinac, koji je dobio funkciju muzeja. Brod je poznat po svojim jedrima, a nalazi se na vezu u Malom Lošinju, a ulaz na brod - muzej je besplatan, s time da moram napomenuti i da je obnovljen u toj mjeri da se s njime može i ploviti. S njim se mogu raditi dnevne ture u Lošinjskom akvatoriju s manjim grupama turista.

Kako mogu mladi iskoristiti prednosti dvojezičnosti, poznavanje manjinske i većinske kulture?

Mogu govoriti iz svog iskustva. Prije četiri godine sam došla u Sloveniju i sa mnom je došla moja kćer koja je tada krenula u 6. razred osnovne škole. Sad završava osnovnu školu i govori slovenski isto toliko tečno kao i hrvatski. Njoj je to podiglo razinu samopouzdanja i sigurnost u komunikaciji u obje države. Mladi koji se prilagođavaju drugom mjestu svog boravka, u principu šire svoje vidike. Šire i svoje kulturne obzore i shvaćaju da ih to obogaćuje, a istovremeno to pokazuje koliko jesmo i možemo biti na jednom malom prostoru različiti.

Mogu li etničke manjine imati ulogu povezivanja i izgradnje međukulturnih mostova među državama?

Apsolutno. Imate primjere u svakodnevnom životu – kad neko donese nešto novo u vaš život, osoba koja je odrasla u nekoj drugoj kulturi, onda se i vi upoznajete bolje s drugom kulturom. Time obogaćujete svoje iskustvo, vokabular, saznanja o drugim običajima i na taj način širite vidike svog obrazovanja. Međukulturno sudjelovanje i suživot je nešto od čega samo možemo dobiti, nikako izgubiti.

> **»MEĐUKULTURNO SUDJELOVANJE I SUŽIVOT JE NEŠTO OD ČEGA SAMO MOŽEMO DOBITI, NIKAKO IZGUBITI.«**

Kakve projekte mogu mladi organizirati u povezivanju različitih kultura i svoje emancipacije?

Što smo stariji, imamo puno više iskustva i mislimo kako je neke stvari najbolje napraviti na određeni način. Tu možemo upasti u zamku jer mladi danas drugačije pristupaju određenim zadacima i izazovima. Prvenstveno zato što su odrasli s tehnologijom koja im je bila dostupna od 'prvog dana' njihovog života i svakako im je to svakodnevnica. Naša generacija je puno više izravno komunicirala te izmjenjivala riječi u fizičkom kontaktu, za razliku od današnjih mladih koji se brzo dogovore, preko dvije-tri poruke. Kod raznih projekata mladima je potrebno samo zadati nekakav cilj i sredstva kojima raspolažu, a sve ostalo prepustiti njihovoj mašti i kreativnosti. Oni na drugačiji način pristupaju problemima i rješenjima, na neki način koji je možda i jednostavniji nego što bi naše generacije tome pristupile.

Volonterstvo i solidarnost u kontekstu osobne izgradnje i emancipacije?

Prvi temelj izgradnje osobe je obitelj te odgoj koje dijete dobiva kroz obitelj prije nego što uđe u neku društvenu zajednicu. Nakon toga vrtić i škola te uključivanje u određene aktivnosti koje im daju priliku iskazati svoju osobnost i solidarnost. Mladi koriste sve mogućnosti koje im se pruže, između ostalog odlaze i na razne tečajeve medijacije, što je jako bitno, jer nedostatak komunikacije vrlo često dovodi do konflikata. Daje im se mogućnost da se sami izraze, oni pišu scenarije, dodjeljuju si uloge. Nije da mladi ne žele sudjelovati, samo ih je potrebno na pravi način zainteresirati za nešto što se veže s kulturom. Treba ih motivirati, a onda pustiti jer imaju poprilično visok prag tolerancije i sposobnosti pomaganja.

Koliko je bitno cjeloživotno učenje i obrazovanje – formalno i neformalno, u izgradnji čovjeka?

Kad sam došla svom djedu i poslije diplome mu rekla da je moje učenje završeno, on je rekao da ću tek sada početi stvarno učiti u životu i kroz život. Moram priznati da još uvijek puno učim, i formalno i neformalno. Svaki dan pročitam članak vezan za moje radno mjesto. Cjeloživotno učenje je bitno jer njime čovjek nadograđuje svoja stečena znanja i time mu se otvaraju drugi vidici. Čovjek kroz razne tečajeve, volontiranje ili rad s udrugama također širi svoj krug ljudi, svoje kontakte, osvještava kroz razne situacije i druge aspekte u svom životu.

»ČOVJEK KROZ RAZNE TEČAJEVE, VOLONTIRANJE ILI RAD S UDRUGAMA TAKOĐER ŠIRI SVOJ KRUG LJUDI, SVOJE KONTAKTE, OSVJEŠTAVA KROZ RAZNE SITUACIJE I DRUGE ASPEKTE U SVOM ŽIVOTU.«

Suvremene tehnologije i društvene mreže – pozitivno povezivanje ili kočnica u razvijanju komunikacijskih vještina, ponekad i ovisnost?

Sve aplikacije i društvene mreže koji nam otvaraju put u svijet su stvorene s pozitivnom namjerom. Međutim, ja bih tu stavila naglasak na odgovornom korištenju svega toga. Mislim da ni mladi ni stariji nisu svjesni kakve posljedice može izazvati neprimjereno korištenje društvenih mreža. Prvenstveno, jer ne znamo tko se skriva iza određenih profila. Većina ima pozitivne namjere, međutim uvijek postoje osobe koje te mreže iskorištavaju. Treba biti oprezan, kome i na kakav način dati uvid u svoj intimni svijet. Ljudi danas poprilično puno dijele - gdje se nalaze, s kim se nalaze, šta rade... Da, svakako treba tehnologiju koristiti i komunicirati uz pomoć nje, ali ne pod svaku cijenu.

Za kraj, kakva je vaša generalna poruka, što savjetujete mladima?

Moja generalna poruka mladima je – život je prekrasan, svaki problem ima rješenje, možda ne takvo kako smo zamislili, ali ga zaista ima. U životu je potrebno puno ulagati u stvari koje želimo, ali na kraju, kada ispunimo određeni cilj, onda nam to daje posebno zadovoljstvo postignutim. Ne treba pretjerivati previsokim ciljevima, već ići korak po korak. Treba biti pozitivan, imati volju i želju, a sve ostalo će se poklopiti tokom života.

METKA BRADETIĆ

Direktorica Hrvatske turističke zajednice u Sloveniji, magistra znanosti, voditeljica projekata na području promocije hrvatske kulturne baštine i turizma, s dugogodišnjim iskustvom na području upravljanja rizicima u projektima.

SMJERNICE ZA AKTIVNO UKLJUČIVANJE MLADIH PRIPADNIKA MANJINA

...NA PRIMJERU KREATIVNOG MANJINSKOG TURIZMA I KULTURNE BAŠTINE

1. SVRHA I CILJEVI:

Glavna svrha izrade smjernica za aktivno uključivanje mladih pripadnika manjina kroz neformalno obrazovanje je provođenje takvog obrazovnog procesa koji članove potiče na proaktivno sudjelovanje u okruženju pomoću različitih fleksibilnih metoda rada. Za ilustraciju, smjernice će staviti veći naglasak na manjinski turizam i kulturnu baštinu, iako su primjenjive i na druge sadržaje.

Neformalno obrazovanje utječe na jačanje različitih kompetencija, poboljšanje samoinicijative, poduzetništva, neovisnosti, samopouzdanja, emancipaciju i razvoj interkulturalnih kompetencija. Bitan segment naše metodologije obrazovnog rada je povezivanje mladih pripadnika manjina s mladima većinskog stanovništva i s predstavnicima različitih organizacija u lokalnom i nacionalnom okruženju, a korisna je i u uspostavljanju dijaloga s donositeljima odluka na lokalnoj i nacionalnoj razini.

U obrazovnom procesu koristimo nove oblike teoretičnog i praktičnog osposobljavanja, simulacije primjera iz radnog okruženja, otvoreno i fleksibilno učenje zasnovano na osnovu informacijsko komunikacijske tehnologije, koje je mladima blisko i koja smisleno povezuje formalno i neformalno te opće i povremeno obrazovanje. To osigurava sposobnost prilagođavanja društvenim i tehnološkim promjenama, integraciju mladih članova na tržište rada i njihovu integraciju u šire okruženje. Prilikom uvođenja digitalnih alata za učenje, poput korištenja online tečajeva i drugih nositelja različitih internetskih sadržaja, važno je da radnici s mladima, učitelji i pripadnici zajedno naprave prve korake u tom smjeru - uz prikladan odabir, prezentaciju i kontinuiranim usmjeravanjem.

Metodologija rada uključuje razne aktivnosti: sudjelovanje u analizi prepreka uključivanju pripadnika za veću socijalnu uključenost u suradnji sa stručnjacima i ključnim donositeljima odluka (pristup Europe café u kojem stručnjaci i pripadnici u okruglom stolu ravnopravno sudjeluju), provedba obrazovnih radionica za mlade pripadnike manjina, sudjelovanje pripadnika u organizaciji obrazovnih radionica (participativni pristup), kombinacija formalnih i neformalnih aktivnosti između mladih pripadnika manjina i mladih većinskog društva (organizacija kulturnih događanja i druženja), aktivni dijalog s donositeljima odluka i sudjelovanje mladih u osnaživanju manjinske problematike - komuniciranju, informiranju i promotivnim aktivnostima za veću socijalnu uključenost u društvo.

Tri su ključna elementa metodologije rada: umrežavanje, umrežavanje i umrežavanje!

2. RASPON I TRAJANJE

Metodologija rada obuhvaća razdoblje do jedne godine tijekom kojeg se provede analiza potreba, održi najmanje 10 edukativnih radionica u trajanju do 120 minuta, ugovori tri sastanka s donositeljima odluka na lokalnoj ili nacionalnoj razini, provedu dva informativna događaja (uvodni i završni događaj ili susret) i uspostavi mreža dionika koji su uključeni u proces (pripadnici, ostali mladi, donositelji odluka, razne organizacije za mlade i druge organizacije, stručnjaci). Na početku procesa potrebno je postaviti ciljeve i očekivane ishode učenja i izraditi kvantitativne pokazatelje (broj mladih pripadnika uključenih u aktivnosti, broj organizacija uključenih u aktivnost, broj sastanaka s ključnim dionicima, prezentacije i diseminacija aktivnosti, broj najava u medijima) i kvalitativni pokazatelji (zadovoljstvo pripadnika sa sadržajem projektnih aktivnosti, zadovoljstvo dionika s informiranošću o projektnim aktivnostima, zadovoljstvo sudionika rezultatima i učincima aktivnosti). Nakon isteka određenih vremenskih faza, pokazatelji se moraju kontinuirano evaluirati, a na kraju procesa potrebno je napisati evaluacijsko izvješće, koje uključuje prethodnu situaciju, provedene aktivnosti i mjere za poboljšanje te akcijski plan za kontinuirano poboljšanje kvalitete rada. Izvještaj o evaluaciji također treba biti opremljen SWOT analizom (Snaga - Strengths, Slabosti - Weaknesses, Mogućnosti - Opportunities, Prijetnje - Threats).

3. CILJANE SKUPINE:

Ciljane skupine su mladi pripadnici manjina koji žive izvan svojih matičnih zemalja iz različitih povijesnih, ekonomskih, socijalnih ili kulturnih razloga. Mladi se članovi suočavaju s pojedinačnim i sustavnim preprekama za sudjelovanje u obrazovnim i drugim aktivnostima vezanim za loš pristup informacijama i financiranju, jezične i sociokulturnezapreke i poteškoće u primjeni stečenih znanja. Problemi se dodatno produbljuju lošim međugeneracijskim prijenosom jezika, kulture i običaja, manjkom razumijevanja te preplitanjem individualnih i kolektivnih identiteta. Očuvanje i razvoj manjinske kulture pripadnicima nudi različite kulturne, ekonomske i obrazovne mogućnosti, kako na tržištu rada tako i u svakodnevnom životu.

Mladi pripadnici manjina pridružuju se raznim manjinskim udruženjima i organizacijama, a u manjoj mjeri i centri za mladi i druge kulturne organizacijame pa je potrebno uspostaviti informacijske i komunikacijske kanale koji pokrivaju manjinske organizacije, kao i centre za mlade, škole, kulturne organizacije i druge nevladine organizacije, okupljajući mlade pripadnike manjina i ostale mlade ljude. Istovremeno, važno je uspostaviti informacije i kanale informacija za one članove koji se ne ujedinjuju u strukturirane oblike integracije.

4. PREPORUČENA VELIČINA I STRUKTURA SKUPINE:

Skupine neka sadrže od 6 do 15 sudionika, veličina neka se prilagodi radu, strukturi i sadržaju obrazovnih radionica. Sastanke s donositeljima odluka pod vodstvom mentora ili radnika s mladima neka radije pohađa više ljudi, kao i neformalno umrežavanje i druženje. Za organizaciju aktivnosti ili događaja je bolje stvoriti projektni tim. Rad u malim skupinama u principu je upravljivije, konkretno produbljeno i postiže veće rezultate, posebno kada je riječ o uravnoteženoj skupini, kako u pogledu znanja, starosti, tako i interesa. Takve su skupine prikladne i za metodu "train the trainers", u kojoj nastavnici metodološki prenose svoje znanje, kojeg će dalje sustavno prenositi kvalificirani pripadnici. U većim skupinama potrebno je dodatno motivirati i uključiti više pasivnih članova u aktivni proces, a to se može postići podjelom u manje podskupine, što je prikladno za radionice s praktičnim segmentom rada ili s početnim uključivanjem samopouzdanijih članova skupine, što posljedično dovodi do postupnog uključivanja ostalih.

5. PROVEDBA / POSTUPAK:

PRVA FAZA: Priprema cjelovite KVALITATIVNE I KVANTITATIVNE ANALIZE POTREBA MLADIH PRIPADNIKA MANJINA, koja uključuje identifikaciju položaja, organiziranosti i samoinicijative pripadnika, manjinskih zajednica i organizacija. Analiza potreba neka se temelji na kvantitativnoj i kvalitativnoj metodologiji i sadrži produbljen pregled literature, izvještaja te sustavnu kategorizaciju prikupljenih iskustava i mišljenja organizacija mladih, manjinskih udruga, povezanih nevladinih organizacija te nacionalnih i europskih tijela koja djeluju na području zaštite manjina, posebice u segmentu mladih. Kao instrument se može koristiti upitnik, a produbljene informacije o problematici mogu se dobiti intervjuima sa stručnjacima. Ključne točke u analizi neka se odnose na:

- povezivanje mladih između manjinskog i većinskog stanovništva,
- povezivanje mladih s različitim organizacijama na lokalnoj razini,
- dijalog s donositeljima odluka na lokalnoj, nacionalnoj i europskoj razini,
- iskorištavanje potencijala mladih pripadnika manjina.

Trajanje postupka: 1-3 mjeseca, uključeni: mladi pripadnici manjina, ostali mladi, predstavnici organizacija mladih i organizacija manjina, drugih nevladinih organizacija, stručnjaci, donositelji odluka.

DRUGA FAZA: PROVEDBA OBRAZOVNIH RADIONICA u onim predmetima za koje pripadnici manjina pokazuju najveći interes. Radionice mogu biti multidisciplinarne, no bitno je da uključuju različite stručnjake za rad s mladima i članove manjinske i većinske zajednice. Važan segment u provedbi radionica je proces aktivnog i sustavnog informiranja i uključivanja većinskog stanovništva te pridruženog učenja, na koji također pozivamo pasivne pripadnike i mlade većinskog stanovništva. Na taj način potičemo zajedničku kreativnost, dobre odnose i sposobnost razumijevanja, povezivanja i djelovanja na temelju znanja o različitim kulturama i sposobnosti uspješnog uspostavljanja, održavanja i razvoja odnosa s ljudima različitih kultura. Svrha obrazovnih aktivnosti je promicanje aktivnog građanstva, stjecanje vještina i sposobnosti za tržište rada, povezivanje pripadnika manjina s drugim mladima, omogućavanje aktivne uloge pripadnika u društvu i njihovo osobno ispunjenje. Na taj način potičemo višesmjerni proces protoka informacija i znanja i jačamo učinke djelovanja.

Provedba: Ova faza uključuje provedbu najmanje deset edukativnih radionica. Svaka radionica neka traje do 120 minuta. Sadržaj radionica odabire se prema najvećem interesu pripadnika manjina (npr. kulturna baština i manjinski turizam, manjinska kultura i umjetnost, digitalne i medijske umjetnosti, turizam i kulturna baština, upravljanje projektima itd.). Radionice provode stručnjaci određenog područja u suradnji s pripadnicima (razmatranje prijedloga, želja i provedba radionice - participativni

pristup). Sadržaj radionica može se preplitati i povezati, a stručnjaci uvijek ističu zajedničke vrijednosti inkluzivnog društva (npr. da kulturne razlike obogaćuju i udružuju). Trajanje procesa: 3-6 mjeseci.

TREĆA FAZA: ODABIR PRIMJERNOG SADRŽAJA (KULTURNA BAŠTINA I MANJINSKI TURIZAM): Ispostavljamo da je neformalni odnos između omladinskih radnika i pripadnika sastavni dio neformalnog obrazovanja. Takav bi trebao biti prisutan tokom cijelog obrazovnog procesa. Radnik s mladima neka potiče mlade da se što više otvaraju, poistovjećuju i povezuju na temelju izlaganja vlastitih iskustava. Radnik s mladima, učitelji odnosno mentori neka uvijek ispostave svoju osobnost naspram stručnosti, neka pričaju anegdote i jasno ispostave i svoje životne dileme. To će pripadnicima stvoriti osjećaj sigurnosti, otvorenosti i pristupačnosti. Obrazovane radionice neka budu i terenske, sama promjena okoline može postići velike učinke.

Kod odabira određenih sadržaja prvo se treba dobro upoznati s vlastitim okruženjem i vlastitom kulturnom baštinom. Uloga kulturne baštine izuzetno je važna, jer je osnova svakog, pa i manjinskog turizma. Svaki grad ima svoju povijest i kulturu na temelju koje se razvijao, ima svoje običaje i događaje koji su ga obilježili i još uvijek ga obilježavaju. Stanovništvo i gosti upoznavaju se s tim običajima, poistovjećuju različitu materijalnu i nematerijalnu kulturnu baštinu, te se time educiraju. Prema

modelu turističkog vođenja, neka skupina krene u istraživanje vlastitog grada. Na taj će način članovi upoznati kulturno nasljeđe vlastitog grada i smisleno ga poistovjetiti.

U okruženjima u kojima manjinska kultura čini samo mali dio većinske, odabire se odgovarajuća „manjinska turistička ruta" – prikladna povijesna mjesta. U sredinama u kojima je manjinska kultura zastupljenija ili čak dominantna, veći se naglasak stavlja na suživot dviju ili više kultura. Važno je istražiti utjecaj manjinske kulture na lokalno okruženje - utjecaj glazbe, književnosti, arhitekture, komunikacije, jezika i aktivnosti pripadnika manjina koji su na ovaj ili onaj način u lokalnim sredinama ostavili određeni kulturni ili povijesni trag. Pripadnici neka iskoriste svoje urođeno poznavanje nekoliko kultura i jezika te uvijek ističu njihovu poveznicu i suživot.

Prikladno je organizirati i izlet u obližnje mjesto. Također, može se organizirati tematski izlet u prirodu. Glazba također igra važnu ulogu u povezivanju. Neka sve radionice imaju što prikladniju glazbenu podlogu s kojom se mladi poistovjećuju. Prikladno je posjetiti kulturni događaj koji se u tom trenutku odvija u blizini. Kultura je uvijek izvrstan temelj kako za novi turistički proizvod, tako i za postojeći proizvod koji će biti predstavljen na drugačiji način. Može biti i samo sadržaj na kojem mladi razvijaju druge kompetencije. Takav rad na terenu, uz razne spomenke kulturne baštine, izvrsno je polazište za radionice fotografije, umjetnosti, književnosti i mnoge druge radionice te drugih aktivnosti.

Provedba: najmanje 10 različitih radionica, 6-15 mladih pripadnika.

ČETRTA FAZA: POVEZIVANJE NA RAZLIČITIM RAZINAMA IZMEĐU RAZLIČITIH VRSTA ORGANIZACIJA MLADIH na lokalnoj, nacionalnoj (ili europskoj) razini, što je prilika za razvijanje novih ili korekciju starih strateških usmjerenja, prenošenje različitih dobrih praksi i novih metoda u svakodnevne aktivnosti, posebno boljom usmjerenošću u ciljne skupine. Istovremeno možemo stvoriti i nove inicijative. Ova faza uključuje kreiranje različitih nastavnih programa i sadržaja, jačanje kvalitete obrazovnih programa aktivnim poticanjem i podizanjem svijesti mladih te poboljšanjem njihovog osobnog razvoja i profesionalnih mogućnosti. Faza uključuje rasprave i okrugle stolove između pripadnika i relevantnih dionika (Europe café pristup), na kojima se suočavaju, razmjenjuju različita mišljenja i stavove o identificiranim problemima (mladi pripadnici manjina i ostali mladi, mladi pripadnici manjina i stručnjaci, mladi pripadnici manjina i predstavnici različitih organizacija). Ova faza uključuje i neformalna okupljanja između uključenih sudionika, kao što su npr. organizacija kulturnog događaja turističkog putovanja ili participativna animacija. Neka se izvede najmanje 3 sastanka i neformalna okupljanja. Trajanje procesa: 2-3 mjeseca.

FAZA PETA: DIJALOG S DONOSITELJIMA ODLUKAMA. Ovaj sklop uključuje dijalog između mladih pripadnika manjina (i predstavnika njihovih organizacija) i donositelja odluka na lokalnim (općine, uredi, javni centri za mlade), nacionalnim (ministarstva, manjinski uredi, mirovni zavodi, predstavnici

Sabora) i europskoj razini (predstavnici Europske komisije ili Europskog parlamenta). Cilj je uspostaviti dijalog s onima koji su odgovorni za manjinsku politiku u vezi s lokalnim, nacionalnim i sveeuropskim temama i politikama koje utječu na mlade (razvijanje inicijativa, razvijanje smjernica i budućih politika u području manjina, razvijanje dobrih praksi, prijedlozi financiranja projekata i aktivnosti za manjine, uspostavljanje mreže organizacija mladih i manjinskih organizacija, prijenos dobrih praksi različitih stranih institucija, mogućnost zapošljavanja i karijere, jačanje ključnih kompetencija itd.).

Provedba: najmanje 3 sastanka godišnje, koje ne uključuju više od 6 sudionika.

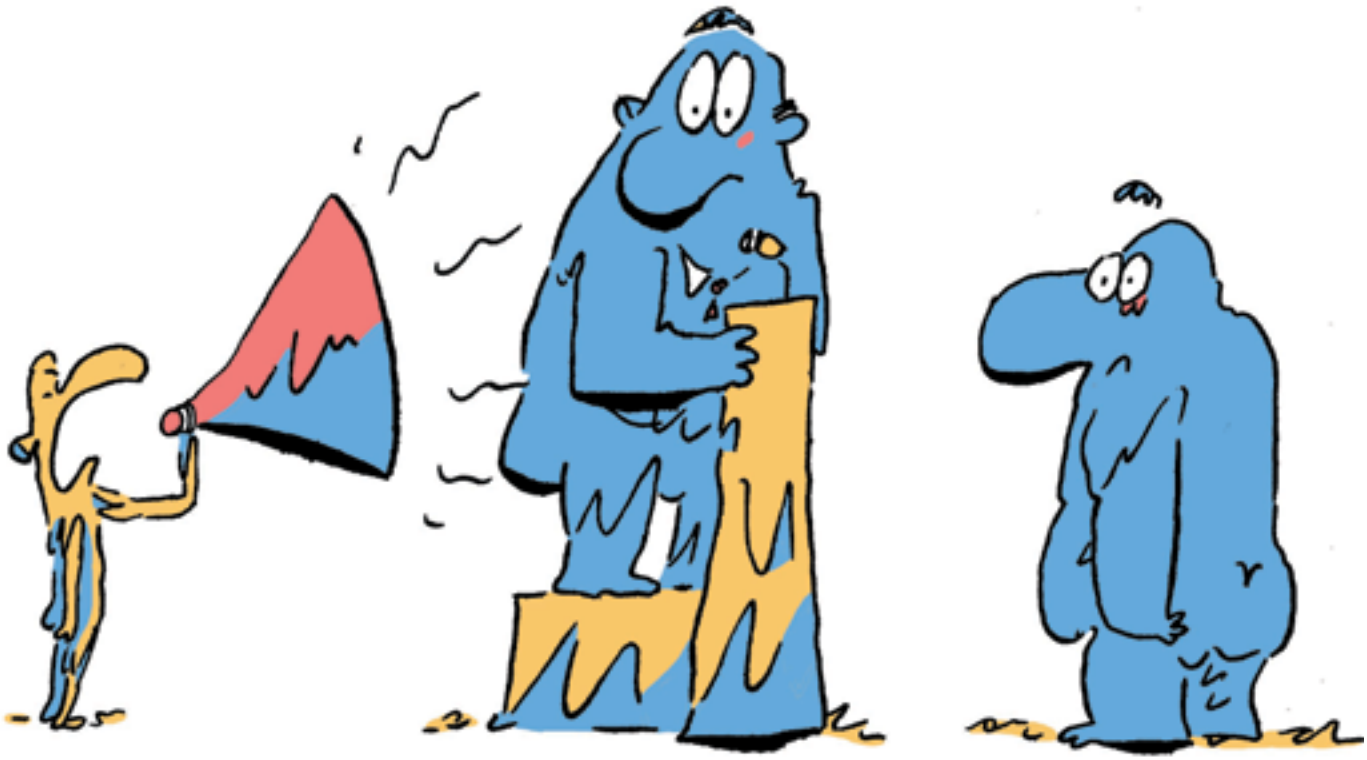

ZAVRŠNA FAZA: SUSTAVNO I INOVATIVNO INFORMIRANJE i komunikacija s javnošću na lokalnoj i nacionalnoj razini, uključivanjem i povezivanjem različitih dionika (organizacije za mlade, manjinske udruge, općine, uredi, mediji). To se može postići organiziranjem ZAVRŠNOG SUSRETA (izložba, konferencija, događaj, koncert, okrugli stol) na kojem će se predstaviti obrazovni rezultati ili konkretni proizvod obrazovnih radionica i proces socijalne uključenosti pripadnika u aktivnosti osposobljavanja. Posebna uloga za kvalitetno širenje aktivnosti je snažna uključenost lokalnih organizacija (centri za mlade, s njima povezane nevladine organizacije, općine, tvrtke), koje imaju jaku mrežu u lokalnom okruženju, te uključivanje uglednih i popularnih stručnjaka i izvoditelja radionica u svrhu podizanja svijesti o aktivnostima, s čime se potiče interes šire javnosti. U svrhu podizanja svijesti o tom pitanju mogu se stvoriti odgovarajuće poruke za promociju aktivnosti (fotografija, crtež, strip, misao, stih, pitanje), koje se u obliku razglednica šalju raznim dionicima, organizacijama i ciljnoj javnosti. Na ovaj način pomaže se osigurati održivost i obavještava javnost o rezultatima i učincima koji su se pojavili tijekom obrazovnog procesa.

Provedba: 1 završni događaj s više pozvanih gostiju (više od 30 sudionika).

KOMPAS ZA MLADE

...ILI KRATKI SAVJETI ZA MLADE

- Budite solidarni sa svim ranjivim skupinama i pomozite im da se integriraju u društvo.
- Iskoristite multikulturalno okruženje za upoznavanje različitih kultura.
- Istražite kulturu i tradiciju svog lokalnog okoliša.
- Koristite znanje različitih jezika za bolje prilike za zapošljavanje.
- Uključite se u svoju lokalnu zajednicu i povežite se s različitim organizacijama.
- Budite inicijator vlastitih inicijativa, projekata i aktivnosti.
- Nemojte biti rob modernih tehnologija i društvenih mreža.

O PROJEKTU

...TE LISTA UKLJUČENIH ORGANIZACIJA

Glavni cilj našeg međunarodnog projekta je uspostaviti konzorcij manjinskog partnerstva kako bi se razvili inovativni pristupi na području kreativnog manjinskog turizma i kulturne baštine uz aktivno sudjelovanje mladih pripadnika manjina iz partnerskih zemalja – Slovenije, Hrvatske i Srbije.

Organizacije, koje razvijaju programe za mlade pripadnike manjina, suočavaju se s niskim interesom i nedostatkom motivacije mladih za različite oblike neformalnog obrazovanja, čime mogu unaprijediti svoje znanje, kompetencije i vještine, osnažiti se i profesionalno razvijati. Problem je povezan slabim institucionalnim kapacitetima manjinskih organizacija, nedostatkom proaktivnog nastavnog osoblja, nefleksibilnim pristupima učenju i nedostatkom odgovarajućih i inovativnih programa za mlade pripadnike manjina.

Problemi manjinskih organizacija su također što nemaju razvijenu međusektorsku suradnju s javnim i privatnim organizacijama mladih i s mladima na lokalnoj i nacionalnoj razini. Osim toga, mladi pripadnici manjina suočeni su s individualnim i društvenim preprekama koje onemogućavaju uspješno uključivanje u obrazovne programe. Prepreke se odnose na nedostatak informacija i financiranja, jezične, društvene i kulturne prepreke i poteškoće u prepoznavanju ishoda učenja.

U ovom projektu organizirali smo dva međunarodna projektna sastanka, tri multiplikativna događaja i aktivno uključili 30 mladih manjinskih pripadnika iz partnerskih zemalja, koji su poboljšali razinu svojih znanja i kompetencija, povećali osjećaj za inicijativu, samopoštovanje i poduzetništvo. Glavni rezultati projekta usmjereni su na izradu tri intelektualna outputa:

MANJINSKA VIDEOTEKA: Online obrazovanje na polju kreativnog manjinskog turizma i kulturne baštine, koje uključuje video predavanja o fleksibilnim i modernim pristupima za promicanje manjinske kulture, marketinga manjinske kulture, kreativnog kulturnog turizma, interkulturne i poslovne komunikacije i projektnog menadžmenta,

NAŠA KULTURA U NAŠEM GRADU: Vodič po manjinskim točkama u lokalnim zajednicama, brošura s turističkim kartama o različitim manjinskim znamenitostima, s naglaskom na međusobne utjecaje manjinske i većinske kulture.

Publikacija **MANJINSKI KOMPAS.**

Uključene organizacije:
ZAVOD BURJA: www.zavod-burja.si
HKPD MATIJA GUBEC TAVANKUT: www.hkd-matija-gubec.com
UDRUGA STUDIO B: www.udrugastudiob.hr
CENTER ZA MLADE CEZAM: www.cezam.org
CENTAR ZA MLADE CELJE: www.mc-celje.si

LITERATURA

- Resolution on the Inclusion of Minority Youth in the European Union Parliament Election Process, dostupno na: http://www.yeni.org/wp-content/uploads/2019/05/Resolution-on-the-Inclusion-of-Minority-Youth-in-the-European-Union-Parliament-Election-Proces.pdf
- Resolution on Key Issues Concerning European Youth, dostupno na: http://www.yeni.org/wp-content/uploads/2018/06/Resolution_On-Key_Issues_Concerning_European_Youth_en.pdf
- The Journal on Ethnopolitics and Minority Issues in Europe (JEMIE), dostupno na: https://www.ecmi.de/publications/jemie
- Minorities, indigenous peoples and territorial governance, dostupno na http://www.eurac.edu/en/research/autonomies/minrig/projects/Pages/default.aspx
- Priručnik za ulazak u svijet rada / Priročnik za vstop na trg delovne sile, projekt ZG – KOMPAS – Kompetencije Aktivnih Sudionika obrazovanja, dostupno na: https://www.zagreb.hr/en/zg-kompas-kompetencije-aktivnih-sudionika-obrazova/136956
- Kennedy Declan (2016.), Pisanje i upotreba obrazovnih rezultata, Praktički vodič.
- Financijski mehanizam EGP i Norveški financijski mehanizam, 2009. – 2014. u Sloveniji, Surađujmo za skupne ciljeve / Working togheter towards common goals.

BURJA
KULTURNO IZOBRAŽEVALNI ZAVOD

Udruga Studio B

MATIJA GUBEC

ZM

MCC
celjski mladinski center
prostor svobodnih idej in druženja

MANJŠINSKA MLADINOTEKA

Erasmus+

MOViT

www.zavod-burja.si/manjsinska-mladinoteka